

Hallituksen esitys eduskunnalle vaarallisten aineiden kuljetuksista suorassa kansainvälisessä rautatieliikenteessä Venäjän kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen tasavallan hallituksen ja Venäjän federaation hallituksen välillä vaarallisten aineiden kuljetuksista Suomen ja Venäjän välisessä suorassa kansainvälisessä rautatieliikenteessä kesäkuussa 2013 tehdyn sopimuksen sekä lain sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.

Sopimuksen tarkoituksena on varmistaa vaarallisten aineiden turvalliset kuljetukset Suomen ja Venäjän välisessä suorassa kansainvälisessä rautatieliikenteessä. Sopimuksella päätettäisiin Suomen ja Venäjän välinen vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksia koskeva sopimukseton tila. Sopimuksessa määrätään vaarallisten aineiden kuljetusosapuol-

ten keskeisistä velvollisuuksista, vaarallisten aineiden yleisistä kuljetusrajoituksista ja –kielloista sekä kuljetusten valvonnasta. Sopimus sisältää myös valtuutuksen, jonka nojalla liikenne- ja viestintäministeriö ja Venäjän federaation liikenneministeriö voivat sopia sopimuksen teknisestä ja operatiivisesta täytäntöönpanosta.

Sopimus tulee voimaan 30 päivän kuluttua siitä, kun on saatu viimeinen kirjallinen ilmoitus siitä, että osapuolet ovat suorittaneet sopimuksen voimaantulon edellyttämät valtionsisäiset menettelyt. Sopimuksen voimaansaattamislaki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin sopimus tulee Suomen osalta voimaan.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT.....	3
1 NYKYTILA.....	3
1.1 Taustaa.....	3
1.2 Lainsäädäntö ja käytäntö.....	3
1.3 Vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksia koskevat kansainväliset sopimukset ja EU:n lainsäädäntö.....	3
2 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET.....	4
3 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	5
4 ASIAN VALMISTELU.....	5
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	6
1 SOPIMUKSEN SISÄLTÖ JA SEN SUHDE SUOMEN LAINSÄÄDÄNTÖÖN.....	6
I luku Yleiset määräykset	6
II luku Kuljetusosapuolten velvollisuudet	8
III luku Kuljetusta koskevat määräykset	10
IV luku Loppumääräykset	11
2 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT.....	12
3 VOIMAANTULO.....	12
4 EDUSKUNNAN SUOSTUMUKSEN TARPEELLISUUS JA KÄSITTELYJÄRJESTYS.....	13
4.1 Toimivallanjako unionin ja jäsenvaltioiden välillä.....	13
4.2 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus.....	14
4.3 Käsittelyjärjestys.....	15
LAKIEHDOTUS.....	19
vaarallisten aineiden kuljetuksista Suomen ja Venäjän välisessä suorassa kansainvälisessä rautatieliikenteessä Suomen ja Venäjän välillä tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.....	19
SOPIMUSTEKSTI.....	20

YLEISPERUSTELUT

1 Nykytila

1.1 Taustaa

Kun vuonna 1996 tehty sopimus Suomen ja Venäjän välisestä rautatieyhdyshyönteestä (SopS 47-48/1997, jäljempänä rautatieyhdyshyönteessopimus) tuli voimaan vuonna 1997 kumoutuivat aikaisemmat vaarallisten aineiden kuljetusta Suomen ja Venäjän välisessä rautatieliikenteessä koskevat määräykset. Tämän jälkeen Suomen ja Venäjän välillä ei ole ollut voimassa olevaa vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksia koskevaa sopimusta. Uudesta vaarallisten aineiden kuljetusta koskevasta sopimuksesta on kuitenkin neuvoteltu melkein rautatieyhdyshyönteessopimuksen voimaantulosta lähtien. Sopimusneuvottelut ovat olleet vaikeat ja kestäneet pitkään muun muassa maiden oikeusjärjestelmien erilaisuudesta johtuen.

Vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksia koskeva sopimusluonnos on parafoitu kahdesti (vuosina 2010 ja 2011). Viimeisimmästä luonnoksesta Venäjä ilmoitti, että se ei voi hyväksyä parafoitua sopimusta, koska se oli muodoltaan liian tekninen valtiosopimukseksi. Siksi sopimuskokonaisuutta jouduttiin muuttamaan. Vuonna 2012 jatkoneuvotteluissa Venäjä kuitenkin vaati, että parafoidun sopimuksen liite (osat 1-7) tulisi pitää omana kokonaisuutenaan. Suomi vahvisti tuolloin näkemyksensä siitä, että Suomella on valmius allekirjoittaa parafoitu sopimusluonnos tai vaihtoehtoisesti tehdä täydennetty sopimus, jonka liitteenä olisi ollut ns. osa 1. Venäjä ilmoitti, että se ei voi hyväksyä sitäkään vaihtoehtoa, koska haluaa, ettei valtiosopimukseen tulisi yhtään liitettä. Suomi totesi, että koska osa 1 sisältää ns. lainsäädännön alaan kuuluvia asioita, tulee valtiosopimukseen siten lisätä näitä asioita koskevat määräykset. Viimeksi mainitulta pohjalta neuvotteluja käytiin tiiviisti siten, että lopullinen valtiosopimus voitiin allekirjoittaa Naantalissa 25 päivänä kesäkuuta 2013. Samalla sovittiin, että liitteen (noin 800 sivua) tueksi neu-

votellaan ministeriöiden välinen hallinnollinen sopimus.

1.2 Lainsäädäntö ja käytäntö

Suuri osa Suomessa rautateillä kuljetetuista vaarallisista aineista ylittää itärajan, ja suuri osa kuljetuksista suoritetaan venäläisellä kalustolla. Vuonna 2012 Suomessa kuljetettiin rautateillä 5,14 miljoonaa tonnia vaarallisia aineita, joista itärajan ylittävien aineiden osuus oli 2,22 miljoonaa tonnia. Eniten rautateillä kuljetetaan vaarallisista aineista palaviin nesteisiin luokiteltuja aineita kuten öljyä ja öljytuotteita sekä polttonesteitä.

Suomessa vaarallisten aineiden kuljetuksesta rautatiellä säädetään laissa vaarallisten aineiden kuljetuksesta (719/1994, jäljempänä VAK-laki). Lain tarkoituksena on ehkäistä ja torjua vahinkoa ja vaaraa, jota vaarallisten aineiden kuljetus saattaa aiheuttaa ihmiselle, ympäristölle ja omaisuudelle. VAK-lakia täydentää rautatiekuljetusten osalta valtioneuvoston asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta rautatiellä (195/2002), jäljempänä VAK-rautatieasetus, sekä liikenne- ja viestintäministeriön asetus vaarallisten aineiden kuljetuksesta rautatiellä (370/2011). Liikenne- ja viestintäministeriön asetus tullaan korvaamaan mahdollisimman pian Liikenteen turvallisuusviraston määräyksillä VAK-lain 1 päivänä tammikuuta 2014 voimaan tulleen muutoksen mukaisesti.

1.3 Vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksia koskevat kansainväliset sopimukset ja EU:n lainsäädäntö

Vaarallisten aineiden kuljetusta koskevat Euroopan unionin säännökset sekä kansainväliset sopimukset perustuvat Yhdistyneiden Kansakuntien (YK) Talous- ja Sosiaalineuvoston vaarallisten aineiden kuljetusta koskeviin mallisääntöihin. Vaarallisten aineiden kansainvälisiä rautatiekuljetuksia koskee kansainvälisiä rautatiekuljetuksia koskeva yleissopimus (SopS 52/2006, jäljempänä COTIF-yleissopimus), jonka sopimuspuoli

Suomi on. COTIF-yleissopimuksen liite C sisältää vaarallisten aineiden kansainvälisiä rautatiekuljetuksia koskevat määräykset, jäljempänä RID-määräykset, joita Suomen ja muiden COTIF-yleissopimukseen liittyneiden maiden välisessä vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksissa pääsääntöisesti sovelletaan. COTIF-yleissopimuksen sopimuspuolia ovat Läntisen Euroopan maiden lisäksi muun muassa Ukraina, Tunisia ja Georgia.

Venäjä on COTIF-yleissopimuksen sopimuspuoli, mutta se ei sovelle yleissopimuksen 42 artiklan nojalla antamansa selityksen mukaisesti RID-määräyksiä. Sen sijaan Venäjä soveltaa vaarallisten aineiden kansainvälisiin rautatiekuljetuksiin rautateiden yhteistyöelimen OSJD:n kansainvälisiä rautateiden rahtikuljetuksia koskevan sopimuksen, jäljempänä SMGS-sopimus, liitteen II määräyksiä vaarallisten aineiden kuljetuksesta. SMGS-sopimuksen ovat liittyneet eräät Itä-Euroopan ja Aasian maat, kuten Venäjä ja IVY-maat. SMGS-sopimuksen II liitteen määräykset ovat kuitenkin pitkälti harmonisoitu YK:n vaarallisten aineiden kuljetusta koskevien mallisääntöjen sekä COTIF-yleissopimuksen RID-määräysten mukaisiksi.

Vaarallisten aineiden sisämaakuljetuksia koskee vaarallisten aineiden sisämaakuljetuksista annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2008/68/EY sellaisena kuin se on viimeksi muutettuna komission direktiivillä 2012/45/EU, jäljempänä VAK-direktiivi. Direktiivillä on saatettu vaarallisten aineiden sisämaakuljetuksia koskevat kansainväliset sopimukset osaksi Euroopan unionin lainsäädäntöä. Direktiivin liitteessä II on viittaus RID-määräyksiin. Direktiiviä sovelletaan vaarallisten aineiden tie-, rautatie- ja sisävesikuljetuksiin jäsenvaltioissa ja niiden välillä. Direktiivin tavoitteena on yhdenmukaistettujen turvallisuussääntöjen yhtenäisen soveltamisen varmistaminen koko unionissa, samoin kuin kansallisten ja kansainvälisten kuljetusten korkean turvallisuustason varmistaminen. VAK-direktiivin 4 artiklan mukaan jäsenvaltioiden ja kolmansien maiden väliset vaarallisten aineiden rautatiekuljetukset ovat sallittuja, jos ne suoritetaan RID-määräysten vaatimusten mukaisesti, ellei direktiivin liitteissä toisin määrätä.

VAK-direktiivin myötä toimivalta vaarallisten aineiden rautatiekuljetusten osalta on siirtynyt jäsenmailta Euroopan unionille. Direktiivin II liitteen II.2 jakson 8 kappale sisältää kuitenkin siirtymäsäännöksen, jonka nojalla jäsenvaltio voi alueensa osalta pitää voimassa ja antaa säännöksiä vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksista, joiden lähtö- tai määräpaikkana on rautateiden yhteistyöelimen OSJD:n sopimuspuoli. Näiden jäsenvaltioiden on asianmukaisilla toimenpiteillä ja velvoitteilla taattava vastaavan turvallisuustason ylläpito kuin direktiivin liitteessä II olevassa II.1 jaksossa määrätään, millä tarkoitetaan RID-määräyksiä vastaavaa turvallisuustasoa. Komissiolle on ilmoitettava tällaisista säännöksistä, ja komissio ilmoittaa asiasta muille jäsenvaltioille. Tämän siirtymäsäännöksen nojalla Suomi on voinut neuvotella ja sopia kyseessä olevan sopimuksen Venäjän kanssa.

2 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Esityksen tavoitteena on saattaa voimaan Suomen ja Venäjän välinen vaarallisten aineiden kuljetuksista Suomen ja Venäjän välisessä suorassa kansainvälisessä rautatieliikenteessä tehty sopimus ja saada siten päätökseen maiden välillä vallinnut, vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksia koskeva sopimukseton tila. Uudella sopimuksella parannettaisiin vaarallisten aineiden kansainvälisten rautatiekuljetusten turvallisuutta maiden välillä.

Sopimus sisältää määräykset kuljetusosapuolien kuten lähettäjän ja kuljetusyhtiön keskeisistä velvollisuuksista. Näiden velvollisuuksien mukaan kuljetustoimintaa on harjoitettava turvallisesti vaarallisten tilanteiden syntymisen ehkäisemiseksi, vahingon, ihmisten loukkaantumisen ja ympäristövahinkojen estämiseksi sekä mahdollisten onnettomuustilanteiden vahingollisten seurausten vähentämiseksi. Sopimus sisältää myös yleiset määräykset vaarallisten aineiden kuljetuksiin osallistuvilta henkilöiltä vaadittavasta koulutuksesta sekä työnantajan velvollisuudesta varmistaa, että työntekijöillä on mainittu koulutus. Sopimuksessa määrätään vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksiin liittyvästä

yleisestä kuljetuskiellosta, yleisistä kuljetusrajoituksista sekä vaarallisten aineiden kuljetusten valvonnasta. Lisäksi sopimuksella annettaisiin liikenne- ja viestintäministeriölle valtuus tehdä sopimus Venäjän federaation liikenneministeriön kanssa sopimuksen täytäntöönpanoon liittyvistä operatiivisista ja teknisistä määräyksistä, jäljempänä ministeriöiden välinen sopimus.

Esitys sisältää ehdotuksen ns. blankettilaiksi, jolla voimaansaatetaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset.

3 Esityksen vaikutukset

Suomen ja Venäjän välillä ei ole tällä hetkellä voimassa olevaa sopimusta vaarallisten aineiden kuljetuksista kansainvälisessä rautatieliikenteessä. Uusi sopimus maiden välillä toisi mukanaan kokonaisturvallisuuden kannalta huomattavia parannuksia nykytilanteeseen. Suomen ja Venäjän rajan ylittävien kuljetusten valvonta helpottuu sopimuksen myötä, kun on olemassa helpommin tulkittava sopimus osapuolten vastuista ja kuljetusehdoista. Kun vastuut on määritelty sopimuksessa selkeästi, myös alan toimijoiden, kuten operaattoreiden ja lähettäjien, toiminta helpottuu.

Lisäksi Suomen ja Venäjän välisellä sopimuksella valtuutetaan ministeriöt tekemään ministeriöiden välinen sopimus teknisistä ja operatiivisista määräyksistä. Ministeriöiden välisessä sopimuksessa on tarkoitus määrätä muun muassa kuljetusnimikkeet ja muut yksityiskohtaiset säännökset. Yksiselitteiset, nykyvaatimuksia vastaavat kuljetusnimikkeet määrittelevät tuotteelle kuljetusehdot, mikä helpottaa määräysten noudattamista kuljetusketjun jokaisessa vaiheessa. Myös vaatimustenmukaisuutta olisi uuden ministeriöiden välisen sopimuksen myötä helpompi valvoa.

Suomen ja Venäjän välisen sopimuksen tavoitteena on varmistaa turvalliset kuljetukset, jotka eivät vaaranna kenenkään terveyttä, turvallisuutta, omaisuutta tai ympäristöä. Näin ollen sopimuksella on myös välillisiä myönteisiä vaikutuksia ympäristölle.

Sopimuksella ei ole merkittäviä vaikutuksia suomalaisille yrityksille, koska sopimuksessa asetetut vaatimukset vastaavat pitkälti

VAK-lain ja sen nojalla annettujen säännösten vaatimuksia.

4 Asian valmistelu

Hallituksen esitys on valmisteltu liikenne- ja viestintäministeriössä yhteistyössä Liikenteen turvallisuusviraston kanssa. Liikenne- ja viestintäministeriö asetti viimeisimmän valtuuskunnan sopimusneuvotteluja varten 26 päivänä marraskuuta 2010. Valtuuskuntaan kuului jäseniä ja asiantuntijoita liikenne- ja viestintäministeriön lisäksi ulkoasiainministeriöstä, Liikenteen turvallisuusvirastosta, Tullista, Öljy- ja Kaasualan keskusliitosta, Kemianteollisuus ry:stä sekä VR-Yhtymä Oy:stä.

Sopimuksesta pyydettiin lausunto ennen sen allekirjoittamista oikeusministeriöltä, sisäasiainministeriöltä, ulkoasiainministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, Liikenteen turvallisuusvirastolta, Liikennevirastolta, Tullilta sekä vaarallisten aineiden kuljetusasiain neuvottelukunnassa edustettuina olevilta tahoilta, joita ovat työ- ja elinkeinoministeriö, ympäristöministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö, puolustusministeriö, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto, Teknisen kaupan ja Palveluiden yhdistys ry, VR-Yhtymä Oy, Säteilyturvakeskus, Suomen Varustamot ry, Suomen Huolintaliikkeiden liitto ry, Kemianteollisuus ry, Öljyalan keskusliitto, Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry, Itella Logistics Oy ja Auto- ja kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry. Annetuissa lausunnoissa puollettiin sopimuksen allekirjoittamista.

Koska kyse on sopimuksesta, jonka Suomi on voinut tehdä VAK-direktiivissä olevan oikeutuksen nojalla ja sopimuksen Suomen toimivaltaan kuuluvat määräykset ovat vähäisiä, sopimuksen tekeminen on rinnastettavissa EU:ssa päätettävään asiaan. Näin ollen sopimuksen allekirjoitusvaltuuksia haettiin perustuslain 93 §:n 2 momentin ja valtioneuvoston ohjesäännön 3 §:n 9 kohdan nojalla valtioneuvoston yleisistunnolta, joka myönsi allekirjoitusvaltuudet sopimuksen allekirjoittamiselle 23 päivänä toukokuuta 2013. Sopimus allekirjoitettiin Naantalissa 25 päivänä kesäkuuta 2013.

Esitysluonnoksesta pyydettiin lausunnot samoilta tahoilta kuin sopimuksen allekirjoittamisen yhteydessäkin. Esityksestä annetu-

sa lausunnoissa kannatettiin sopimuksen hyväksymistä ja katsottiin, että sopimus parantaa vaarallisten aineiden kuljetuksen turvallisuutta Suomen ja Venäjän välisessä suorassa kansainvälisessä rautatieliikenteessä. Oikeusministeriön ja ulkoasiainministeriön valtio-

sääntö- ja valtiosopimusoikeudelliset huomiot on pääosin otettu huomioon esityksen viimeistelyssä.

Suomi on informoinut Euroopan unionin komissiota sopimuksesta 31 päivänä joulukuuta 2013.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Sopimuksen sisältö ja sen suhde Suomen lainsäädäntöön

I luku Yleiset määräykset

1 artikla. Sopimuksen kohde. Sopimuksella säännellään Suomen ja Venäjän välisiä vaarallisten aineiden kuljetuksia suorassa kansainvälisessä rautatieliikenteessä. Artiklan 2 kohdan mukaan osapuolet tekevät yhteistyötä ja antavat toisilleen tarvittavan tuen vaarallisten aineiden kuljetusten järjestämisessä ja kehittämisessä Suomen ja Venäjän välisessä suorassa kansainvälisessä rautatieliikenteessä.

2 artikla. Käsitteet. Artiklassa määritellään sopimuksessa käytetyt keskeiset käsitteet.

Kuljetuksella tarkoitetaan artiklan mukaan vaarallisten aineiden kuljetusta rautateitse Suomen tasavallan ja Venäjän federaation alueilla sijaitsevien rautatieasemien välillä rahtikirjalla, joka on tehty koko kuljetusreitille.

Kuljetusyhtiöllä tarkoitetaan artiklan mukaan kaikkia sovellettavaksi tulevan lainsäädännön mukaisia kuljetusyhtiöitä, jotka osallistuvat vaarallisten aineiden kuljetukseen Suomen ja Venäjän välisessä suorassa kansainvälisessä rautatieliikenteessä kyseessä olevan sopimuksen ehtojen mukaisesti ja jotka ovat sitoutuneet kuljetussopimuksen mukaisesti kuljettamaan lähettäjän sen haltuun uskomat vaaralliset aineet lähtöpaikalta määräpaikalle, sekä luovuttamaan vaaralliset aineet niiden saantiin oikeutetulle henkilölle eli vastaanottajalle.

Lähettäjällä tarkoitetaan sopimuksessa luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka on jättänyt tavarat kuljetettavaksi ja joka on merkitty rahtikirjaan tavaroiden lähettäjäksi.

Lähetyksellä tarkoitetaan sellaista vaarallista ainetta tai aine-erää, joka on otettu kuljettavaksi yhdellä rahtikirjalla.

Osapuolten toimivaltaisten viranomaisten välisellä sopimuksella tarkoitetaan ministeriöiden välistä sopimusta, joka perustuu sopimuksen 5 artiklassa olevaan valtuutukseen.

Rahtikirja määritellään sopimuksessa Suomen ja Venäjän välisessä suorassa kansainvälisessä rautatieliikenteessä käytettäväksi asiakirjaksi.

Rautatievaunulla tarkoitetaan sopimuksessa kaiken tyyppisiä rautatietavaravaunuja.

Sovellettavaksi tulevalla lainsäädännöllä tarkoitetaan sopimuksessa niiden säädösten kokonaisuutta, jotka ovat voimassa osapuolena olevassa valtiossa eli Suomessa tai Venäjällä. Käsite seuraa osin EU-oikeudesta ja kattaa Suomessa muun muassa EU-asetukset, jotka ovat Suomessa suoraan sovellettavia ilman kansallista täytäntöönpanoa.

Säiliön määritelmä kattaa sopimuksessa säiliön käyttölaitteineen ja rakenteellisine varusteineen. Määritelmä vastaa SMGS-sopimuksen vastaavaa määritelmää.

Tarkastuslaitoksella tarkoitetaan sopimuksessa sovellettavaksi tulevan lainsäädännön mukaisesti Suomen tai Venäjän tunnustamaa itsenäistä tarkastus- ja testauslaitosta. Määritelmä vastaa SMGS-sopimuksen vastaavaa määritelmää.

Toimivaltaisella viranomaisella tarkoitetaan sopimuksessa sovellettavaksi tulevan lainsäädännön mukaisesti valtuutettua Suomen tai Venäjän viranomaista.

Vaarallisilla aineilla tarkoitetaan aineita tai tuotteita, jotka kuljetuksen, kuormaus- ja purkutöiden aikana ja säilytettäessä saattavat aiheuttaa räjähdyksen, tulipalon, teknisten laitteiden tai muiden kuormien vaurioitumisen sekä ihmisten ja eläinten kuoleman,

loukkaantumisen, myrkytyksen, palovamman, altistumisen säteilylle tai sairastumisen tai ympäristövahingon.

Valvontaviranomaisella tarkoitetaan sopimuksessa Suomen tai Venäjän viranomaista, joka vastaa vaarallisten aineiden kuljetuksen valvonnasta sovellettavaksi tulevan lainsäädännön mukaisesti.

Vastaanottaja määritellään 2 artiklassa luonnolliseksi henkilöksi tai oikeushenkilöksi, joka on rahtikirjassa merkitty vaarallisen aineen vastaanottajaksi.

Yhdysliikennesopimuksella tarkoitetaan sopimuksessa Suomen ja Venäjän välistä sopimusta suorasta kansainvälisestä rautatieliikenteestä. Tällä hetkellä voimassa oleva sopimus on rautatieyhdysliikennesopimus. Suomi ja Venäjä ovat kuitenkin neuvotelleet uuden suoraa kansainvälistä rautatieliikennettä koskevan sopimuksen, joka on tarkoitus allekirjoittaa niin pian kuin mahdollista. Uusi sopimus kumoaa voimaantullessaan rautatieyhdysliikennesopimuksen.

3 artikla. *Sopimuksen tarkoitus ja soveltamisala.* Sopimuksen tarkoituksena on varmistaa vaarallisten aineiden turvalliset kuljetukset Suomen ja Venäjän välisessä suorassa kansainvälisessä rautatieliikenteessä. Kuten aikaisemmin on todettu Suomen ja Venäjän välillä ei ole tällä hetkellä voimassa olevaa sopimusta vaarallisten aineiden kuljetuksista rautatieliikenteessä Suomen ja Venäjän välillä.

Artiklan 2 kohdan mukaan vaarallisten aineiden kuljetuksessa Suomen ja Venäjän välisessä suorassa kansainvälisessä rautatieliikenteessä noudatetaan kyseessä olevan sopimuksen sekä osapuolten toimivaltaisten viranomaisten välillä tehtävän sopimuksen määräyksiä. Jälkimmäisellä sopimuksella tarkoitetaan 5 artiklan mukaista ministeriöiden välistä sopimusta, joka sisältää operatiivisia ja teknisiä määräyksiä sekä vaatimuksia. Kyseessä olevia määräyksiä sovelletaan myös transitona kulkeviin vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksiin.

Artiklan 3 kohdan mukaan siltä osin kuin vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksiin ei sovelleta kyseessä oleva sopimusta tai ministeriöiden välistä sopimusta, sovelletaan muita Suomen ja Venäjän välistä suoraa kansainvälistä rautatieliikennettä koskevia kansainväli-

siä sopimuksia. Tällainen sopimus on erityisesti Suomen ja Venäjän välinen rautatieyhdysliikennesopimus. Kuten edellä on todettu Suomi ja Venäjä ovat neuvotelleet uuden, suoraa kansainvälistä rautatieliikennettä koskevan sopimuksen, joka on tarkoitus allekirjoittaa niin pian kuin mahdollista. Uusi sopimus kumoaa voimaantullessaan rautatieyhdysliikennesopimuksen.

4 artikla. *Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset.* Sopimuksen toteutuksesta vastaava toimivaltainen viranomainen Suomen puolelta on liikenne- ja viestintäministeriö ja Venäjän puolelta Venäjän federaation liikenneministeriö. Jos toimivaltaiset viranomaiset muuttuvat, osapuolet ilmoittavat tästä viipymättä toisilleen diplomaattiteitse.

5 artikla. *Valtuutus.* Artikla sisältää sopimuksentekovallan delegointia koskevan valtuutuksen, jonka nojalla liikenne- ja viestintäministeriö ja Venäjän federaation liikenneministeriö voivat tehdä sopimuksen kyseessä olevan sopimuksen täytäntöönpanosta. Ministeriöiden väliseen sopimukseen voidaan sisällyttää ainoastaan operatiivisia ja teknisiä määräyksiä, jotka rajoittuvat kyseessä olevan sopimuksen soveltamisalaan. Kohdan määräys on yleisvaltuus, joka rajaa myös muiden sopimuksen sopimuksentekovallan delegointia koskevien valtuutusmääräyksiä sisältöä.

Artiklan 2 kohta sisältää listauksen asioista, joista ministeriöt voivat sopia. Ministeriöiden välisen sopimuksen määräykset voivat koskea muun muassa vaarallisten aineiden kuljetuksiin osallistuvien henkilöiden koulutusta, kuljetusosapuolten turvallisuusvelvoitteita, turvallisuusmääräysten noudattamista ja pakkauksia, säiliöitä ja irtotavarakuljetuksia koskevia vaatimuksia. Ministeriöiden välisen sopimuksen on tarkoitus perustua vuoden 2009 SMGS-sopimuksen II liitteen määräykseen, jotka pitkälti vastaavat EU-maissa sovellettavia vuoden 2009 RID-määräyksiä. Tämän jälkeen ministeriöiden välistä sopimusta päivitetään tarvittaessa SMGS-sopimuksen II liitteen muutosten mukaisesti. SMGS-sopimuksen II liitettä muutetaan kahden vuoden välein.

6 artikla. *Soveltamisen erityispiirteet.* Artiklan mukaan kumpikin osapuoli säilyttää itsellään oikeuden rajoittaa tai kieltää muista

kuin kuljetusten turvallisuuteen liittyvistä syistä yksittäisiin nimikkeisiin kuuluvien vaarallisten aineiden tuonnin omalle alueelle.

Artiklan 2 kohdan mukaan osapuolten toimivaltaiset viranomaiset eli ministeriöt voivat antaa määräyksiä vaarallisten aineiden yhdistettyjä kuljetuksia koskevien muiden kansainvälisten sopimusten kuljetusmääräysten täytäntöönpanosta. Kohdan tarkoituksena on mahdollistaa se, että 5 artiklan mukaisella ministeriöiden välisellä sopimuksella voidaan sopia yhdistettyjä kuljetuksia koskevien kansainvälisten sopimusten kuljetusmääräysten täytäntöönpanosta. Ministeriöiden välisessä sopimuksessa on tarkoitus sopia SMGS-sopimuksen II liitteen mukaisesti esimerkiksi siitä, että sellaisissa kuljetuksissa, joissa kuljetusketjuun sisältyy meri- tai ilmakuljetus, kollit, kontit, UN-säiliöt ja säiliökontit, jotka eivät täysin täytä ministeriöiden välisen sopimuksen liitteen pakkausvaatimuksia, mutta jotka ovat vaarallisten aineiden meri- (IMDG) tai ilmakuljetusmääräysten (ICAO-TI) vaatimusten mukaisia, voidaan ottaa kuljetettavaksi tietyillä ehdoilla.

7 artikla. *Poikkeukset sopimuksesta.* Artiklan 1 kohdan mukaan osapuolten toimivaltaiset viranomaiset voivat sopia eräistä vapautuksista ja poikkeamista sopimukseen. Tällaiset, kuljetustapahtuman luonteeseen tai sotalähettyksiin liittyvät vapautukset ja poikkeamat voivat koskea tietyin edellytyksin muun muassa pelastuspalvelun suorittamia kuljetuksia pelastustehtävissä sekä tiettyjä räjähteitä ja niiden merkitsemistä ja kuormaimista, kun niitä käytetään puolustus- ja sotilaallisena materiaalina.

Artiklan 2 kohta sisältää lisäksi valtuutuksen, jonka nojalla osapuolten toimivaltaiset viranomaiset voivat sopia eräistä vapautuksiin tai osittaisiin vapautuksiin liittyvistä teknisistä määräyksistä. Nämä tekniset määräykset voivat koskea muun muassa kaasujen ja polttonesteiden sekä litiumakkujen kuljetusta. Kohdan nojalla on tarkoitus sopia esimerkiksi vapautuksista, jotka koskevat rautateitse kuljetettavan ajoneuvon polttoainetta polttoainesäiliössä tai sen erikoislaitteen kuten jäähdytyslaitteen tai kylmäkoneen sisältämää polttoainetta tai kaasua.

8 artikla. *Vaunujen luovutus ja palauttaminen.* Artiklan mukaan kuljetusyhtiö luovuttaa vaarallisilla aineilla lastatut rautatievaunut toiselle kuljetusyhtiölle ja ottaa vastaan rautatievaunut toiselta kuljetusyhtiöltä ottaen huomioon kyseessä olevan sopimuksen, ministeriöiden välisen sopimuksen sekä sovellettavaksi tulevan kansallisen lainsäädännön määräykset. Artiklan 2 kohdan mukaan sellaiset vaarallisia aineita kuljettavat rautatievaunut, jotka eivät vastaa kyseessä olevan sopimuksen tai ministeriöiden välisen sopimuksen määräyksiä, saa palauttaa.

II luku **Kuljetusosapuolten velvollisuudet**

9 artikla. *Kuljetusosapuolten yleiset velvollisuudet.* Artikla sisältää kuljetusosapuolia kuten lähettäjä, vastaanottaja sekä kuljetusyhtiötä koskevat yleiset velvollisuudet. Artiklan mukaan vaarallisten aineiden kuljetuksessa on noudatettava tarvittavaa huolellisuutta ja varovaisuutta ottamalla huomioon kuljetettavan aineen laji ja määrä vaaratilanteiden välttämiseksi sekä vahinkojen, ihmisten loukkaantumisen ja ympäristövahinkojen ehkäisemiseksi. Vaarallisia aineita kuormatessaan, purkaessaan, ottaessaan kuljetettavaksi, tavarajunaa muodostettaessa ja vaunuja sekä kontteja tarkastettaessa kuljetusosapuolten on noudatettava sovellettavaksi tulevaa kansallista lainsäädäntöä. Suomessa kuljetusosapuolien yleisistä velvollisuuksista säädetään VAK-lain 7 §:ssä. Artiklan 3 kohdassa kuljetusosapuolet velvoitetaan ryhtymään asianmukaisesti turvallisuustoimiin vaarallisen tilanteen syntymisen ehkäisemiseksi.

Artiklan 4 kohdassa määrätään velvollisuudesta ilmoittaa vaarallisesta tilanteesta viipymättä siitä vastaaville viranomaisille ja toimittaa niille tarvittavat tiedot vahingollisten seurausten välttämiseksi.

Artiklan 5 kohta sisältää yleisen velvollisuuden varustaa kuljetusväline asianmukaisilla laitteilla tai turvata kuljetusväline muulla tavalla vaarallisten aineiden varkauksien tai muun tahallisen väärinkäytön estämiseksi. Suomessa VAK-lain 11 d §:n 2 momentti sisältää vastaavan turvaamisvelvoitteen.

10 artikla. *Lähettäjän velvollisuudet.* Artiklan 1 kohdan mukaan lähettäjä saa antaa

kuljetettavaksi ainoastaan sellaisia vaarallisia aineita, jotka täyttävät kyseessä olevan sopimuksen sekä ministeriöiden välisen sopimuksen vaatimukset. Lähettäjä vastaa siitä, että vaarallisen aineen nimi, luokitus ja muut tarvittavat tiedot tulevat oikein merkityiksi rahtikirjoihin. Suomessa vastaava säännös sisältää määräykset lähettäjän velvollisuuksista. Lähettäjän on muun muassa varmistettava, että vaaralliset aineet on luokiteltu ministeriöiden välisen sopimuksen vaatimusten mukaisesti ja että niitä saadaan kuljettaa rautateillä.

Jos lähettäjä käyttää muiden palveluntarjoajien palveluja, hänen on artiklan 3 kohdan mukaan varmistettava, että palveluntarjoajat täyttävät lähettäjää koskevat vaatimukset. Artiklan 4 kohdassa velvoitetaan lähettäjä ilmoittamaan kolmannelle osapuolelle kirjallisesti lähetyksen sisältämistä vaarallisista aineista sekä antamaan tälle kaikki asiakirjat, jos kolmas osapuoli toimii lähettäjän puolesta.

Mikäli lähettäjä laiminlyö velvoitteensa, hän vastaa 5 kohdan mukaan sovellettavaksi tulevan lainsäädännön mukaisesti kaikista näistä syistä aiheutuvista vahingoista.

Artiklan 6 kohdassa valtuutetaan osapuolten toimivaltaiset viranomaiset sopimaan eräistä lähettäjän velvollisuuksia koskevista tarkemmista teknisistä määräyksistä.

11 artikla. Kuljetusyhtiön velvollisuudet. Artiklan 1 kohdassa määrätään asiat, jotka kuljetusyhtiön on varmistettava ottaessaan vaarallisia aineita kuljetettaviksi ja kuljetuksen aikana. Kuljetusyhtiön on kohdan nojalla varmistettava muun muassa, että kuljetettavaksi annettujen vaarallisten aineiden kuljetus ei ole kielletty ja että niitä koskevaan rahtikirjaan merkityt tiedot vastaavat ministeriöiden välisen sopimuksen vaatimuksia. Jos kuljetusyhtiö havaitsee näissä asioissa laiminlyöntejä, se ei saa ottaa lähetystä kuljetettavakseen. Jos puolestaan kuljetuksen aikana ilmenee laiminlyönti, joka vaarantaa kuljetuksen turvallisuuden, on kuljetus artiklan 3 kohdan mukaan keskeytettävä. Tällöin kuljetusyhtiön on noudatettava kyseessä olevan sopimuksen, ministeriöiden välisen sopimuksen sekä sovellettavaksi tulevan lainsäädännön määräyksiä. Suomessa keskeytyksestä

säädetään VAK-lain 14 §:ssä sekä VAK-rautatieasetuksen 25 §:ssä. VAK-lain 14 §:n nojalla kuljetusta keskeytettäessä on otettava huomioon keskeyttämisestä aiheutuvat vaarat, mahdollisuus sijoittaa kuljetettava lähetys ja muut yleisen turvallisuuden vaatimukset. Tarkemmin kuljetuksen keskeyttämisestä säädetään VAK-rautatieasetuksen 25 §:ssä.

Artiklan 4 kohdan mukaan kuljetusyhtiön on tarkastettava vaarallisen aineen kuljetukseen käytettävän vaunun tekninen soveltuvuus kuljetukseen. Tavaroiden päällyksen tai pakkauksen ulkoisen tarkastuksen kuljetusyhtiö on artiklan 5 kohdan mukaan velvollinen suorittamaan vain niissä tapauksissa, kun kuormaus tehdään kuljetusyhtiön tai lähettäjän välineellä kuljetusyhtiön edustajan läsnä ollessa.

12 artikla. Vastaanottajan velvollisuudet. Artiklan mukaan vastaanottaja ei saa kieltäytyä ottamasta vastaan lähetystä muutoin kuin pakottavista syistä. Hänen on myös varmistettava kuorman purkamisen jälkeen, että ministeriöiden välisen sopimuksen vastaanottajaa koskevat vaatimukset on täytetty. Jos vastaanottaja käyttää muiden palveluntarjoajien palveluita, hänen on varmistettava, että palveluntarjoajat täyttävät vastaanottajaa koskevat vaatimukset.

Artiklan 3 kohta sisältää valtuutuksen, jonka nojalla osapuolten toimivaltaiset viranomaiset voivat sopia eräistä vastaanottajan velvollisuuksia koskevista tarkemmista teknisistä määräyksistä. Tällaiset tarkemmat tekniset määräykset voivat liittyä muun muassa vaunun ja konttien puhdistukseen.

13 artikla. Vaarallisten aineiden kuljetukseen osallistuvien henkilöiden koulutus. Artiklan 1 kohdan mukaan vaarallisten aineiden kuljetukseen osallistuvalla henkilöstöllä tulee olla tarvittava kuljetuksen turvallisuuden varmistava koulutus ja määräajoin toistuva täydennyskoulutus sovellettavaksi tulevan lainsäädännön mukaisesti. Suomessa vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyviä tehtäviä suorittavalta henkilöltä vaadittavasta koulutuksesta säädetään VAK-lain 11 §:n 1 momentissa sekä VAK-rautatieasetuksen 31 §:ssä.

Artiklan 2 kohdassa määrätään työnantajan velvollisuudesta varmistaa, että työntekijällä on vaadittava koulutus. Työnantajan on

pyynnöstä esitettävä työntekijän koulutusta ja pätevyyttä koskevat tiedot valvontaviranomaiselle sen varmistamiseksi, että työntekijän koulutus ja pätevyys vastaavat työtehtäviä. Määräykset vastaavat VAK-lain 11 §:n 3 momenttia.

Artiklan 3 kohdan mukaan tiedot työntekijän koulutuksesta tallennetaan työnantajalle sovellettavaksi tulevan kansallisen lainsäädännön vaatimusten mukaisesti. Suomessa VAK-lain 11 §:n 4 momentissa edellytetään, että työnantaja säilyttää koulutusta koskevat tiedot kolme vuotta viimeisimmän hyväksytyt koulutuksen suorittamisesta.

III luku **Kuljetusta koskevat määräykset**

14 artikla. *Kuljetukseen liittyvät asiakirjat.* Artiklan mukaan rahtikirjassa ja siihen liittyissä asiakirjoissa tulee olla keskeisimmät tiedot kuljetettavista vaarallisista aineista. Näitä tietoja edellytetään aineen asianmukaisen käsittelyn varmistamiseksi sekä onnettomuuden tai vaaran varalta. Ministeriöiden välisellä sopimuksella voidaan kuitenkin sopia ainekohtaisia ja muita yksityiskohtaisia poikkeuksia pienille määriille vaarallista ainetta, jonka kuljetus voi aiheuttaa vain vähäistä vaaraa ihmiselle, ympäristölle tai omaisuudelle. Artikla vastaa sisällöltään VAK-lain 11 c §:n 1 momenttia.

15 artikla. *Turvasuunnitelma.* Artiklan mukaan kuljettaessa vaarallisia aineita, jotka voivat aiheuttaa suurta vaaraa ihmiselle, ympäristölle tai omaisuudelle, kuljetusosapuolilla on oltava turvasuunnitelma, jos sovellettavaksi tuleva kansallinen lainsäädäntö sitä edellyttää. VAK-lain 11 d §:n 1 momentissa edellytetään turvasuunnitelman olemassa oloa mainituissa tilanteissa. Tarkemmin turvasuunnitelman sisällöstä säädetään VAK-rautatieasetuksen 32 a §:ssä. Artiklan 2 kohdan mukaan turvasuunnitelman on sisällettävä toimenpiteet laittoman pääsyn, vaarallisten aineiden varkauden ja tahallisen väärinkäytön estämiseksi.

16 artikla. *Toimivaltaiset viranomaiset ja valtuutetut organisaatiot.* Artiklassa veloitetaan sopimuksen osapuolet ilmoittamaan toisilleen kansallisen lainsäädännön mukaiset vaarallisten aineiden kuljetusasioissa toimi-

valtaiset viranomaiset ja valtuutetut organisaatiot. Suomen osalta toimivaltaisia viranomaisia ovat VAK-lain 6 §:n ja VAK-rautatieasetuksen 28 §:n mukaisesti muun muassa Liikenteen turvallisuusvirasto, Tulli, rajavartiolaitos, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto sekä Säteilyturvakeskus kukin toimialallaan. Valtuutettuja organisaatioita ovat muun muassa VAK-lain 13 c §:ssä tarkoitetut tarkastuslaitokset, joilla on oikeus suorittaa vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävien pakkausten ja säiliöiden vaatimustenmukaisuuden osoittamiseksi edellytettäviä tehtäviä.

17 artikla. *Päällyksen, pakkauksen ja säiliön vaatimustenmukaisuus.* Artiklan mukaan vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävä päällyks, pakkaus ja säiliö on valmistettava, tarkastettava sekä merkittävä ja sitä on käytettävä niin, että se ei vaaranna kenenkään terveyttä, turvallisuutta, omaisuutta tai ympäristöä. Suomessa VAK-lain 13 a § sisältää vastaavansisältöisen säännöksen. Ministeriöiden välisellä sopimuksella voidaan sopia päällyksen, pakkauksen ja säiliön teknisistä vaatimuksista. Osapuolet tunnustavat vastavuoroisesti toisen osapuolen tarkastuslaitosten suorittamat päällysten, pakkausten ja säiliöiden tarkastukset.

18 artikla. *Yleinen kuljetuskielto.* Artiklassa kielletään vaarallisten aineiden kuljettaminen, jollei vaarallista ainetta ole luokiteltu, pakattu tai merkitty tämän sopimuksen tai ministeriöiden välisen sopimuksen vaatimusten mukaisesti tai jollei siitä ole annettu vaadittavia asiakirjoja taikka jos vaarallisen aineen kuljettamiseen tarkoitettu päällyks, pakkaus tai säiliö on vaurioitunut. Kuljetus on viipymättä keskeytettävä, jos todetaan mainittu puutteellisuus tai laiminlyönti, joka voi vaarantaa kuljetuksen turvallisuuden. Kuljetusta saa jatkaa vasta, kun puutteellisuus tai laiminlyönti on korjattu. Artiklan 3 kohta sisältää valtuutuksen, jonka nojalla ministeriöiden välisellä sopimuksella voidaan sopia kuljetuksen keskeyttämistä ja jatkamista koskevista yksityiskohtaisemmista määräyksistä.

19 artikla. *Yleiset kuljetusrajoitukset.* Artiklan 1 kohdassa määrätään yleisestä kuljetusrajoituksesta, jonka mukaan vaarallista ainetta ei saa kuljettaa, josta kuljetuksesta aiheutuisi aineen ominaisuuden vuoksi vaaraa

ihmisten terveydelle, ympäristölle tai omaisuudelle, joita ei voida pakkaamista koskevin tai muin erityistoimenpitein torjua. Määräys vastaa sisällöltään VAK-lain 14 a §:n 1 momenttia.

Artiklan 2 kohdan mukaan radioaktiivisen tai muun vaarallisen aineen kuljetus suoritetaan ennakkoon hankitulla poikkeusluvalla, jos sitä edellytetään sovellettavaksi tulevassa kansallisessa lainsäädännössä. VAK-lain 14 a §:n 2 momentissa edellytetään, että radioaktiivisen tai muun vaarallisen aineen kuljetukseen hankitaan ennakolta kuljetuksen hyväksyntä tai poikkeuslupa, jos kuljetus aiheuttaa erityisen vakavaa vaaraa ihmiselle, ympäristölle tai omaisuudelle.

20 artikla. *Vaarallisten aineiden kuljetusten valvonta.* Artiklan 1 kohdan mukaan valvontaviranomaiset voivat oman valtionsa alueella tarkastaa, täyttävätkö vaarallisten aineiden kuljetukset niille asetetut määräykset. Tarkastukset on tehtävä siten, etteivät henkilöt, omaisuus tai ympäristö vaarannu tai rautatieliikenne huomattavasti häiriinny. Artikla 2 kohdassa kuljetusosapuolille asetetaan velvollisuus valvontaviranomaisen pyynnöstä viipymättä toimittaa tarvittavat tiedot tarkastusta varten. Kuljetusosapuolten on myös annettava sen valvontaviranomaisen edustajalle, jonka alueella valvonta suoritetaan, mahdollisuus päästä valvontaa varten vaunuihin ja kontteihin.

21 artikla. *Valvontaviranomaisen asettamat kiellot ja rajoitukset.* Valvontaviranomaisella on artiklan 1 kohdan nojalla oikeus toimialallaan kieltää vaarallisen aineen vastaanottaminen kuljetukseen sekä kuljetus, jos se ei täytä kyseessä olevan sopimuksen tai ministeriöiden välisen sopimuksen määräyksiä. Poikkeustapauksissa valvontaviranomainen voi antaa kuljetusyhtiölle määräyksen siirtokuormata tai purkaa vaunu erityiselle alueelle.

Jos valvontaviranomaiset havaitsevat, että kyseessä olevaa sopimusta tai ministeriöiden välistä sopimusta ei ole noudatettu, he voivat artiklan 2 kohdan nojalla kieltää lähetyksen tai keskeyttää kuljetuksen, kunnes todetut viat on korjattu, tai he voivat määrätä muita tarvittavia toimenpiteitä. Artiklan 3 kohdan mukaan valvontaviranomaisen on ilmoitettava lähettäjälle tai hänen edustajalleen kulje-

tuksen kieltämisen syistä. Tällöin lähettäjän tai hänen edustajansa on viipymättä otettava tavara haltuunsa.

Artiklan 4 kohdan mukaan jos lähettäjää tai hänen edustajaansa ei tavoiteta tai jos lähettäjä tai hänen edustajansa ei ole valvontaviranomaisen määräämässä ajassa vastaanottanut tavaraa tai luovuttanut sitä sellaiselle, jolla on oikeus pitää tavaraa hallussaan, taikka jos tavarain hoidosta aiheutuvat kustannukset ylittävät sen arvon, tavaroiden suhteen menettellään sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti. VAK-lain 15 §:ssä säädetään artiklan tarkoittamista tilanteista. Pykälän 3 momentin mukaan Suomen valtio voi mainituissa tilanteissa lunastaa tavarain. Jollei valtio lunasta tavaraa, valvontaviranomaisella on oikeus olosuhteista riippuen joko myydä tai hävittää tavara. Tarkemmin myynnistä ja hävittämisestä säädetään 15 §:n 4 ja 5 momentissa.

IV luku Loppumääräykset

22 artikla. *Ilmoitus lainsäädännön muuttumisesta.* Artikla sisältää velvoitteen ilmoittaa toisen osapuolen toimivaltaiselle viranomaiselle, jos vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksia koskeva kansallinen lainsäädäntö muuttuu.

23 artikla. *Ilmoitus esteistä.* Artiklan mukaan osapuolten toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava viipymättä toisilleen vaarallisten aineiden kuljetuksessa ilmenevistä esteistä Suomen ja Venäjän välisen valtakunnanrajan ylityspaikkojen kautta tapahtuvassa Suomen ja Venäjän välisessä suorassa kansainvälisessä rautatieliikenteessä sekä ryhdyttävä tarvittaessa yhteisiin toimenpiteisiin tällaisten esteiden poistamiseksi.

24 artikla. *Mahdolliset erimielisyydet ja ristiriidat.* Artiklan mukaan sopimuksen toteutuksessa syntyvät erimielisyydet ratkaistaan osapuolten toimivaltaisten viranomaisten välisillä neuvotteluilla. Erimielisyydet, joista ei näin päästä ratkaisuun, ratkaistaan neuvotteluilla diplomaattiteitse. Jos kyseessä olevan sopimuksen ja ministeriöiden välisen sopimuksen välillä on ristiriitaa, noudatetaan ensin mainittua sopimusta.

25 artikla. *Säännöllinen yhteistyö.* Artikla sisältää säännökset sopimuksen ja ministeri-

öiden välisen sopimuksen muutosten valmistelusta sekä sopimusten täytäntöönpanoa ja soveltamista koskevasta säännöllisestä yhteistyöstä osapuolten välillä.

26 artikla. *Sopimuksen muuttaminen.* Sopimukseen voidaan tehdä muutoksia ja lisäyksiä, joista laaditaan erilliset pöytäkirjat.

27 artikla. *Sopimuksen voimaantulo ja voimassaoloaika.* Artikla sisältää sopimuksen voimaantuloa koskevan tavanomaisen loppumääräyksen. Sopimus tulee voimaan 30 päivän kuluttua siitä, kun on saatu viimeinen kirjallinen ilmoitus siitä, että osapuolet ovat suorittaneet sopimuksen voimaantulon edellyttämät valtionsisäiset menettelyt. Venäjä on ilmoittanut 6 päivänä syyskuuta 2013 päivätyllä nootillaan, että se on suorittanut sopimuksen voimaantulon edellyttämät valtionsisäiset menettelyt.

28 artikla. *Siirtymämääräys.* Artiklan 1 kohta sisältää yleisen siirtymäsäännöksen, jonka mukaan rautatievaunut, jotka ovat käytössä toisen osapuolen alueella sopimuksen voimaantulohetkellä, hyväksytään enintään kolmen vuoden ajan sopimuksen voimaantuloapäivästä lukien, vaikka niiden rakenne ja laitteisto eivät täysin vastaa ministeriöiden välisen sopimuksen vaatimuksia. Artiklan 2 kohdassa valtuutetaan osapuolten toimivaltaiset viranomaiset sopimaan säiliöiden, pakkausten ja irtotavarakuljetusten teknisiä yksityiskohtia koskevasta siirtymämääräyksistä. Näiden teknisten yksityiskohtien osalta ministeriöt voivat näin ollen sopia yleisestä siirtymämääräyksestä poikkeavista siirtymäajoista. Teknisissä yksityiskohtaisissa siirtymämääräyksissä on tarkoitus sallia kuljetuksissa käytettävien säiliöiden ja muun kaluston rakenteessa tai lisälaitteissa määräyksistä poikkeavia ratkaisuja. Esimerkiksi tietyissä tapauksissa säiliövaunu edellytettäisiin varustettavaksi vaadituilla laitteilla vasta tiettyyn ajankohtaan mennessä.

29 artikla. *Sopimuksen voimassaolon päättymisen.* Kumpikin osapuoli voi lakkauttaa sopimuksen kirjallisella ilmoituksella diplomaattiteitse. Sopimus lakkaa olemasta voimassa 12 kuukauden kuluttua siitä päivästä, jolloin toinen osapuoli on vastaanottanut tällaisen ilmoituksen tai ilmoituksessa mainittuna myöhempänä ajankohtana.

30 artikla. *Suhde muihin kansainvälisiin sopimuksiin.* Sopimus ei vaikuta osapuolten oikeuksiin tai velvollisuuksiin, jotka johtuvat muista kansainvälisistä sopimuksista, joiden osapuolia ne ovat tai niiden jäsenyydestä kansainvälisissä järjestöissä.

2 Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Lakiehdotuksen 1 §:n säännöksellä saatettaisiin voimaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset. Lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä selostetaan jäljempänä eduskunnan suostumuksen tarpeellisuutta koskevassa jaksossa.

2 §. Lakiehdotuksen 2 §:ssä valtuutettaisiin liikenne- ja viestintäministeriö tekemään kyseessä olevan sopimuksen 5 artiklassa tarkoitettua täytäntöönpanoa koskevan sopimuksen Venäjän federaation liikenneministeriön kanssa. Sopimukseen voitaisiin sisällyttää ainoastaan operatiivisia ja teknisiä määräyksiä, jotka koskisivat esimerkiksi vaarallisten aineiden kuljetuksiin osallistuvien henkilöiden koulutusta ja kuljetusosapuolten turvallisuusvelvoitteita. Määräysten tulisi rajoittua pääsopimuksen soveltamisalaan. Delegoidun sopimuksentekovallan nojalla tehty sopimus saatettaisiin voimaan perustuslain 80 ja 95 §:n mukaisesti valtioneuvoston asetuksella.

3 §. Sopimuksen muiden kuin lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta ja lain voimaantulosta säädetäisiin valtioneuvoston asetuksella. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti kuin sopimus tulee kansainvälisesti voimaan Suomen osalta.

3 Voimaantulo

Sopimuksen 27 artiklan 2 kohdan mukaan sopimus tulee voimaan 30 päivän kuluttua siitä, kun on saatu diplomaattiteitse viimeinen kirjallinen ilmoitus siitä, että osapuolet ovat suorittaneet sopimuksen voimaantulon edellyttämät valtionsisäiset menettelyt. Venäjä on ilmoittanut 6 päivänä syyskuuta 2013 päivätyllä nootillaan, että se on suorittanut sopimuksen voimaantulon edellyttämät valtionsisäiset menettelyt. Näin ollen sopimus tulee voimaan 30 päivän kuluttua siitä, kun Venäjä on vastaanottanut Suomen vastaavan

ilmoituksen Suomen hyväksytyä sopimuksen.

Sopimuksen voimaansaattamislaki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin sopimus tulee Suomen osalta voimaan.

Kyseessä oleva sopimus on tarkoitus julkaista Suomen sopimussarjassa Suomen säädöskokoelmasta annetun lain (188/2000, jäljempänä säädöskokoelmalaki) 8 §:n mukaisesti.

Säädöskokoelmalain 9 §:n mukaan valtioneuvosto tai asianomainen ministeriö voi erityisestä syystä päättää, että muuta kuin eduskunnan hyväksymää tai eduskunnan hyväksymistä edellyttävää valtiosopimusta ei julkaista sopimussarjassa, jos sopimuksen määräykset ovat yleiseltä merkitykseltään vähäisiä tai jos sopimusmääräysten voimaan saattamiseksi Suomessa ei ole tarpeen antaa erillistä säädöstä. Valtiosopimuksen yleisen merkityksen vähäisyyttä tulkittaessa on 9 §:ää arvioitava tiukasti sekä sopimuksen sisältämien velvoitteiden laadun että sopimuksen luonteen teknisyyden kannalta (PeVM 1/2000 vp). Julkaisematta jättämisen edellytyksenä on myös erityinen syy, jollaisena voidaan pitää esimerkiksi sopimusmääräysten tavanomaisesta poikkeavaa teknistä yksityiskohtaisuutta tai tällaisten määräysten poikkeuksellisen suurta määrää. Ministeriöiden välinen sopimus on luonteeltaan hyvin tekninen ja sen liitteet tulevat käsittämään noin 800 sivua. Ministeriöiden välisen sopimuksen teknisen yksityiskohtaisuuden ja laajuuden vuoksi sopimuksen julkaisematta jättämiseen on erityinen syy. Sopimuksen määräyksiä voidaan pitää myös yleiseltä merkitykseltään vähäisinä, koska ne koskevat vain selvästi rajattua kohderyhmää ja ovat erittäin teknisiä. Tarkoituksena on sen vuoksi jättää ministeriöiden välinen sopimus julkaisematta säädöskokoelman sopimussarjassa ja julkaiseta sopimuksen voimaansaattamisasetuksen yhteydessä ainoastaan säädöskokoelmalain 9 §:ssä tarkoitettu ilmoitus siitä, että sopimus ovat nähtävänä ja saatavissa Liikenteen turvallisuusviraston kotisivuilla sekä Liikenteen turvallisuusvirastossa, joka antaa sopimuksesta myös tietoa suomeksi ja ruotsiksi.

Venäjän ja Suomen välinen sopimus koskee raideliikennettä, joka Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n 21 kohdan mukaan kuuluu Ahvenanmaan lainsäädäntövaltaan. Näin ollen maakuntapäivien on hyväksyttävä hallituksen esitykseen sisältyvä voimaansaattamislaki itsehallintolain 59 §:n 1 momentin mukaisesti, jotta määräykset tulisivat voimaan myös Ahvenanmaan maakunnassa.

4 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

4.1 Toimivallanjako unionin ja jäsenvaltioiden välillä

Kuten edellä yleisperusteluissa on todettu, vaarallisten aineiden sisämaakuljetuksista on annettu VAK-direktiivi, jolla vaarallisten aineiden rautatiekuljetukset ovat pääosin siirtyneet EU:n toimivaltaan. Näin ollen VAK-direktiivin myötä toimivalta RID-määräysten osalta on siirtynyt Euroopan unionille. Suomen ja Venäjän välinen vaarallisten aineiden kuljetuksista suorassa kansainvälisessä rautatieliikenteessä tehty sopimus perustuu SMGS- sopimuksen II liitteeseen, joka pitkälti vastaa RID-määräyksiä. Tämän vuoksi Suomen ja Venäjän välisen sopimuksen määräykset kuuluvat muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta Euroopan unionin toimivaltaan. Sopimuksen 8 artiklan 2 kohta, jossa määrätään vaarallisia aineita kuljettavien rautatievaunujen palauttamisesta, kuuluu Suomen toimivaltaan. Samoin Suomen toimivaltaan kuuluvat sopimuksen 5, 7 ja 14 artikla, 6 artiklan 2 kohta, 10 artiklan 6 kohta, 12 artiklan 3 kohta, 17 artiklan 1 kohta ja 18 artiklan 3 kohta, sikäli kuin niissä valtuutetaan liikenne- ja viestintäministeriö sopimaan tiettyistä teknisistä, sopimuksen täytäntöönpanoon liittyvistä seikoista Venäjän liikenneministeriön kanssa. Muilta osin sopimusmääräykset kuuluvat EU:n toimivaltaan.

VAK-direktiivin II liitteen II.2 jakson 8 kappale sisältää kuitenkin siirtymäsäännöksen, jonka nojalla jäsenvaltio voi alueensa osalta pitää voimassa ja antaa säännöksiä vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksista, joiden lähtö- tai määräpaikkana on rautateiden yhteistyöelimen OSJD:n sopimuspuoli.

Näiden jäsenvaltioiden on asianmukaisilla toimenpiteillä ja velvoitteilla taattava vastaavan turvallisuustason ylläpito kuin direktiivin II liitteen II.1 jaksossa määrätään eli RID-määräyksiä vastaavan turvallisuustason ylläpito.

Tämän VAK-direktiivissä olevan oikeutuksen perusteella jäsenvaltio voi neuvotella ja tehdä sopimuksen OSJD:n sopimuspuolena olevan kolmannen maan kanssa omista nimissään myös siltä osin kuin toimivalta kyseisessä asiassa lähtökohtaisesti kuuluu unionille. Tältä osin kysymys on menettelystä, jossa toimivalta neuvotella ja tehdä sopimus on ikään kuin palautettu jäsenvaltioille. Tällaisissa tapauksissa kyse ei ole perinteisestä sekasopimuksesta, joka sisältää sekä jäsenvaltion että Euroopan unionin toimivaltaan kuuluvia määräyksiä ja jonka sopimuspuolina ovat sekä unioni että sen jäsenvaltiot. Kyse ei myöskään ole sellaisesta sopimuksesta, johon Euroopan unionin jäsenvaltiot sitoutuvat unionin puolesta (PeVL 16/2004 vp). Valtiosäännön näkökulmasta kyse on sen sijaan muodollisesti kahdenvälisestä sopimuksesta, jonka Suomi on valtuutuksen perusteella oikeutettu tekemään kokonaisuudessaan eli myös EU:n toimivaltaan kuuluvien osin. Perustuslain 8 luvussa säädetyn kansallisen hyväksymis- ja voimaansaattamismenettelyn näkökulmasta kysymys on kokonaisuudessaan Suomen tekemästä sopimuksesta, johon sitoutuminen edellyttäen, että toimitaan unionin hyväksymän valtuutuksen puitteissa, on niin ikään kokonaisuudessaan Suomen päätettävissä (PeVL 7/2012 vp). Eduskuntaa pyydetään näin ollen hyväksymään sopimus kokonaisuudessaan ja saattamaan voimaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset.

4.2 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan määräys on luettava lainsäädännön alaan kuuluvaksi, jos se koskee jonkin perustuslaissa turvattun perusoikeuden

käyttämistä tai rajoittamista, jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteita, jos määräyksen tarkoituksesta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla, tai jos määräyksessä tarkoitusta asiasta on jo voimassa lain säännöksiä taikka siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Perustuslakivaliokunnan mukaan kansainvälisen velvoitteen määräys kuuluu näiden perusteiden mukaan lainsäädännön alaan siitä riippumatta, onko määräys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (ks. esimerkiksi PeVL 11/2000 vp ja PeVL 12/2000 vp).

Edellä mainituilla perusteilla Suomen ja Venäjän välisessä vaarallisten aineiden kuljetuksista suorassa kansainvälisessä rautatieliikenteessä tehdyssä sopimuksessa on lukuisia eduskunnan hyväksymistä edellyttäviä määräyksiä. Sopimuksen 2 artiklassa määritellään sopimuksessa käytetyt käsitteet kuten kuljetus, kuljetusyhtiö, lähettäjä, lähetys ja vaarallinen aine. Määräykset, jotka välillisesti vaikuttavat lainsäädännön alaan kuuluvien aineellisten määräysten tulkintaan ja soveltamiseen, kuuluvat itsekin lainsäädännön alaan (PeVL 6/2001 vp ja PeVL 24/2001 vp). Koska sopimuksen 2 artiklassa käytetyt käsitteet vaikuttavat sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten tulkintaan, ne edellyttävät eduskunnan hyväksymistä.

Sopimuksen 3 artiklassa määritetään sopimuksen soveltamisalasta. Tällaiset sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien aineellisten määräysten soveltamiseen vaikuttavat määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan (PeVL 6/2001 vp ja PeVL 24/2001 vp).

Sopimuksen 5 artikla sisältää valtuutuslainsäädännön, jonka nojalla osapuolten toimivaltaiset viranomaiset, eli Suomen osalta liikenne- ja viestintäministeriö ja Venäjän osalta Venäjän federaation liikenneministeriö, voivat tehdä sopimuksen kyseessä olevan sopimuksen täytäntöönpanosta. Ministeriöiden välinen sopimus voi sisältää ainoastaan operatiivisia ja teknisiä määräyksiä artiklassa tarkemmin säädellyistä asioista. Tällaisia asioita ovat muun muassa vaarallisten aineiden kuljetusosapuolten turvallisuusvelvoitteet sekä turvallisuusmääräysten noudattaminen. Valtuutuslainsäädännön koskee sopimukseen-

kovallan delegointia ja kuuluu siten lainsäädännön alaan. Vastaavia sopimuksetekovalan delegointia koskevia sopimusmääräyksiä sisältyy myös sopimuksen 6 artiklan 2 kohtaan, 7 artiklaan, 10 artiklan 6 kohtaan, 12 artiklan 3 kohtaan, 14 artiklaan, 17 artiklan 1 kohtaan ja 18 artiklaan. Näin ollen myös ne kuuluvat lainsäädännön alaan. Tarkemmin sopimuksetekovalan delegointia käsitellään jäljempänä käsittelyjärjestystä koskevassa jaksossa.

Sopimuksen 9 artiklassa määrätään kuljetusosapuolten yleisistä velvollisuuksista. Vastaavista velvollisuuksista säädetään VAK-lain 7 §:ssä, 11 c §:n 2 momentissa ja 11 d §:n 2 momentissa. Määräykset kuuluvat näin ollen lainsäädännön alaan. Sopimuksen 10 artiklan 1-5 kohdassa määrätään puolestaan lähettäjän yleisistä velvollisuuksista. Määräykset koskevat yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteita. VAK-lain 8 § sisältää myös artiklan 1 ja 2 kohtaa vastaavat määräykset. Määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 11 artiklassa määrätään kuljetusyhtiön velvollisuuksista. VAK-lain 9 ja 14 §:ssä säädetään vastaavista kuljetuksen suorittajaa koskevista velvollisuuksista. Määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan. Sopimuksen 12 artiklassa puolestaan määrätään vastaanottajan velvollisuuksista. Vastaanottaja ei muun muassa saa kieltäytyä ottamasta lähetystä vastaan muutoin kuin pakottavasta syystä ja hänen on varmistettava kuorman purkamisen jälkeen, että osapuolten toimivaltainen viranomaisten sopimat vastaanottajaa koskevat vaatimukset on täytetty. Määräykset koskevat yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteita ja kuuluvat näin ollen lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 13 artiklassa määrätään muun muassa vaarallisten aineiden kuljetuksiin osallistuvalla henkilöllä vaadittavasta koulutuksesta ja täydennyskoulutuksesta sekä työnantajan velvollisuudesta varmistua, että työntekijällä on vaadittava koulutus. VAK-lain 11 § sisältää vastaavat koulutusta koskevat säännökset. Sopimuksen 14 artikla sisältää säännökset kuljetukseen liittyvistä asiakirjoista. Kuljetuksiin liittyvistä asiakirjoista säädetään VAK-lain 11 c §:ssä. Sopimuksen 15 artiklassa ovat puolestaan määräykset tur-

vasuunnitelmasta, joka vaaditaan, mikäli sovellettavaksi tuleva kansallinen lainsäädäntö sitä edellyttää. Turvasuunnitelmasta säädetään VAK-lain 11 d §:ssä. Sopimuksen 13, 14 ja 15 artiklan määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 17 artiklassa säädetään päällyksen, pakkauksen ja säiliön vaatimusten mukaisuudesta VAK-lain 13 a §:ää vastaavasti. Sopimuksen 18 artikla sekä 19 ja 20 artikla sisältävät yleistä kuljetuskieltoa, kuljetusrajoituksia sekä vaarallisten aineiden kuljetusten valvontaa koskevat määräykset. Vastaavat määräykset sisältyvät VAK-lain 14, 14 a ja 16 §:ään. Määräykset kuuluvat näin ollen lainsäädännön alaan.

Sopimuksen 21 artikla koskee valvontaviranomaisen asettamia kieltoja ja rajoituksia. Artiklan nojalla valvontaviranomainen voi muun muassa kieltää vaarallisten aineiden kuljetuksen, jos se ei täytä kyseessä olevan sopimuksen tai ministeriöiden välisen sopimuksen vaatimuksia. VAK-lain 15 § sisältää vastaavat säännökset valvontaviranomaisen asettamista kielloista ja rajoituksista. Määräykset kuuluvat lainsäädännön alaan.

4.3 Käsittelyjärjestys

Valtiosopimuksetekovalta kuuluu lähtökohtaisesti perustuslain 93 §:ssä tarkoitetulle ulkopolitiikan johdolle. Perustuslain perusteissa (HE 1/1998 vp, s. 145) ja perustuslakivaliokunnan käytännössä (PeVL 15/1994 vp) on katsottu, että sopimuksetekovaltaa voidaan kuitenkin *lailla* rajoitetusti siirtää muille viranomaisille. Perustuslakivaliokunnan käytännössä ei siten ole suhtauduttu täysin torjuvasti viranomaiselle perustettavaan toimivaltaan tehdä sopimuksia toisen valtion viranomaisen kanssa, vaikkakin valiokunta on pitänyt tällaista sääntelyä poikkeuksellisenä (PeVL 16/2004 vp, s. 4/I). Tällaisen sopimuksetekovalan perustamiselle on perustuslain 94 §:ään pohjautuvassa valiokunnan käytännössä asetettu eräitä edellytyksiä: *Valtuutus ei saa olla rajoittamaton valtuutuksen saajaan ja sisältöön nähden*, minkä ohella valtuutuksessa on ilmaistava ne *viranomais- tai muut tahot*, joiden kanssa sopimuksia voidaan tehdä (PeVL 14/2010 vp, s. 3, PeVL 16/2004 vp, s. 4, PeVL 40/2000 vp, s.

2/I, PeVL 15/1994 vp, s. 3—4). Perustuslain 93 §:n 2 momentista ja 94 §:n 1 momentista johtuu, ettei viranomaiselle voida tavallisella lailla perustaa sopimuskentekovaltaa asioissa, joista päättäminen vaatii *eduskunnan hyväksymisen* (PeVL 14/2010 vp, s. 3, PeVL 17/2004 vp, 16/2004 vp).

Suomen ja Venäjän välinen sopimus vaarallisten aineiden kuljetuksista suorassa kansainvälisessä rautatieliikenteessä sisältää eduskunnan suostumuksen tarpeellisuutta koskevassa jaksossa ilmenevin tavoin useita sopimuskentekovaltan delegointia koskevia määräyksiä. Tällaisia määräyksiä sisältyy sopimuksen 5 artiklaan (valtuutus), 6 artiklan 2 kohtaan (yhdistetyt kuljetukset), 7 artiklaan (poikkeukset), 10 artiklan 6 kohtaan (lähettäjän velvollisuudet), 12 artiklan 3 kohtaan (vastaanottajan velvollisuudet), 14 artiklaan (kuljetukseen liittyvät asiakirjat), 17 artiklan 1 kohtaan (päällisyys, pakkaus ja säiliö) ja 18 artiklan 3 kohtaan (kuljetuksen keskeyttäminen). Näistä määräyksistä 5 artiklan 1 kohtaan sisältyy yleisvaltuus, jonka mukaan ministeriöiden väliseen sopimukseen voidaan sisällyttää ainoastaan operatiivisia ja teknisiä määräyksiä, jotka rajoittuvat kyseessä olevan sopimuksen soveltamisalaan.

Sopimuskentekovalta on sopimuksen 4 ja 5 artiklassa sekä lakiehdotuksen 2 §:ssä selostetulla tavalla osoitettu liikenne- ja viestintäministeriölle, ja samalla on ilmaistu se viranomaistaho, jonka kanssa sopimus voidaan tehdä (Venäjän federaation liikenneministeriö).

Ministeriöiden välillä tehtävän sopimuksen voidaan arvioida olevan kohtalaisen laaja johtuen vaarallisten aineiden kuljetusmääräysten yksityiskohtaisesta luonteesta. Pelkäämään ministeriöiden välisen sopimuksen liitteen arvioidaan olevan noin 800 sivua, koska liite perustuu SMGS-sopimuksen laajaan II liitteeseen. Hallituksen näkemyksen mukaan ministeriöiden välisen sopimuksen ja sen liitteen *yksityiskohtaisuus ja teknisyys* puoltavat sopimuksen tekemistä ministeriötasolla. Hallitusten välisen sopimuksen neuvottelujen kuluessa on myös osoittautunut, että sopimuksen täytäntöönpanon yksityiskohdista sopiminen valtiosopimustasolla hallitusten välillä ei olisi muutoinkaan tarkoituksenmukaista, koska sopimusta pitäisi tulevaisuudes-

sa muuttaa säännöllisin väliajoin – käytännössä noin kahden vuoden välein sitä mukaa kuin liitteen perusteena olevaa SMGS-sopimuksen II liitettä muutetaan tieteen ja tekniikan kehityksen huomioon ottamiseksi. Käsillä olevassa valtiosopimuksessa sopimuskentekovaltan delegointi täytäntöönpanon osalta liikenne- ja viestintäministeriölle mahdollistaisi siten sopimuksen joustavamman mukauttamisen SMGS-sopimuksen muutoksiin (PeVL 14/2010 vp.).

Perustuslakivaliokunnan käytännössä on katsottu, että tilanteessa, jossa on olemassa erityisiä perusteita sopimusmääräysten *joustavalle mukauttamiselle*, ei sopimuskentekovaltan luovuttaminen ministeriölle vaikuta sopimuksen käsittelyjärjestykseen (PeVL 14/2010 vp, s. 4). Ottaen huomioon ministeriöiden välisen sopimuksen määräysten teknisyyden ja laajuuden ja niiden kytkeytymisen SMGS-sopimuksen II liitteeseen, voidaan käsillä olevassa tapauksessa katsoa olevan erityisiä perusteita sopimusmääräysten joustavalle mukauttamiselle. Käytännössä muutoksista sopiminen valtiosopimustasolla hallitusten välillä ei olisi tarkoituksenmukaista, eikä todennäköisesti mahdollistakaan, nopealla kahden vuoden aikataululla.

Lisäksi on huomattava, että vaikka ministeriöiden välisestä sopimuksesta tulisi suhteellisen laaja, on sen sisältö kuitenkin tarkasti *rajattu* perustuslakivaliokunnan käytännön edellyttämällä tavalla.

Delegoinnin rajaamista osoittaa ensinnäkin se, että edellä mainituissa valtuutusmääräyksissä (5, 6(2), 7, 10(6), 12(3), 14, 17(1) ja 18(3) artiklassa) on tyhjentävästi lueteltu ne asiakohdat, joista ministeriötasolla voidaan sopia. Valtuuden sisältö ei siten ole avoin, vaan valtiosopimuksessa rajattu. Lisäksi 5 artiklan 1 kohdan määräys – jonka mukaan ministeriöiden väliseen sopimukseen voidaan sisällyttää ainoastaan *operatiivisia ja teknisiä määräyksiä* – rajaa kaikkien edellä mainittujen sopimuskentekovaltan delegointia koskevien määräysten soveltamista.

Samoin huomionarvoista on, että perustuslakivaliokunnan käytännössä on katsottu ministeriölle voitavan myöntää suhteellisen laajakin toimivaltuudet delegoidun sopimuksen tekemiseen. Edellytyksenä on tällöin sopimuskentekovaltan sisällön rajaaminen siten,

että ministeriölle osoitettu sopimuksetekovaltuutus voi koskea lähinnä valtiosopimuksen *määräysten teknisiä mukautuksia ja täydennyksiä* (PeVL 14/2010 vp, s.4). Valiokunta on tässä yhteydessä huomauttanut, että perustuslain 94 §:n 1 momentin vaatimus *lainsäädännön alaan* kuuluvia määräyksiä sisältävien kansainvälisten velvoitteiden saattamisesta eduskunnan hyväksyttäväksi rajoittaa itsessään ministeriön sopimuksetekovaltaa: ministeriö ei voi siten sopia määräyksistä, jotka koskisivat yksilön *oikeuksien ja velvollisuuksien perusteita*, eikä delegoitu sopimus voi sisältää esimerkiksi yksilön kannalta *kokonaan uudentyypisiä* tai olennaisesti valtiosopimuksen määräyksiä ankarampia oikeuden rajoituksia (PeVL 14/2010 vp, s. 4). Käsillä olevassa tapauksessa lainsäädännön alaan kuuluvista seikoista, kuten kuljetusosuusvelvoitteiden perusteista, on määrätty Suomen ja Venäjän välisessä valtiosopimuksessa. Ainoastaan näiden velvoitteiden tarkempi tekninen täytäntöönpano on jätetty määrättäväksi ministeriöiden välisessä sopimuksessa. Ministeriöiden välisellä sopimuksella ei siten ole tarkoitus määrätä yksilöiden velvollisuuksien perusteista eikä siihen ole tarkoitus ottaa kokonaan uudentyypisiä määräyksiä valtiosopimukseen nähden. Ministeriöiden väliseen sopimukseen sisällytettävät määräykset ovat sisällöltään hyvin teknisuonteisia, vaarallisten aineiden kuljetuksiin erikoistuneeseen ammattihenkilöstöön kohdistuvia määräyksiä. Kyse on siten suurelta osin määräyksistä, joista voidaan VAK-lain valtuutussäännösten nojalla kansallisesti jo säätää valtioneuvoston asetuksella ja Liikenteen turvallisuusviraston määräyksillä (HE 160/2013 vp.). Kyse on myös pitkälti samantyyppisistä määräyksistä, kuin mitä perustuslakivaliokunnan lausunnossa 24/2004 vp (vaarallisten tavaroiden kansainvälisiä tiekuljetuksia koskeva ADR-sopimus) on katsottu voitavan rajata eduskunnan hyväksymispäätöksen ulkopuolelle.

Käytännössä rajanveto lainsäädännön alaan kuuluvien sopimusmääräysten ja lakia alemmanasteisten määräysten välillä ei ole yksiselitteinen. Ei ole siten täysin poissuljettua, ettikö ministeriöiden välillä tehtävä sopimus voisi ainakin jossain määrin sisältää myös lainsäädännön alaan kuuluvia, tai ainakin nii-

tä sivuavia määräyksiä. Hallituksen näemyksen mukaan toimivallan siirron aineellinen merkitys tällaisten määräysten osalta olisi kuitenkin hyvin vähäinen. Tältä osin johtoa voidaan hakea niistä näkökohdista, joita perustuslakivaliokunta on esittänyt arvioidesaan sopimuksetekovaltan siirtoa kansainväliselle toimielimelle.

Perustuslakivaliokunta on niin sanotussa Geneven asiakirjaa koskevassa lausunnossaan (PeVL 19/2010 vp, jäljempänä Genevelausunto) todennut, että sopimuksetekotoimivallan siirtoa koskeva tulkintalinja on jäänyt jossain määrin jäykäksi ja muodolliseksi: siksi näiden toimivaltajärjestelyjen vaikutusta täysivaltaisuuteen olisi arvioitava uudelleen antamalla enemmän arvoa siirrettävän toimivallan *aineelliselle merkitykselle* eikä niinkään pelkästään sille seikalle, kuuluuko jokin määräys lainsäädännön alaan. Valiokunta katsoi, että Geneven asiakirjan täytäntöönpanomääräykset voitiin hyväksyä *äänten enemmistöllä*, vaikka ne sisälsivätkin lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä.

Geneven asiakirjan osalta valiokunta piti merkityksellisenä myös sitä, että delegoinnin nojalla tehtävät täytäntöönpanomääräykset olivat alisteisia valtiosopimukseen nähden, sillä valtiosopimuksessa oli määräys, jonka mukaan täytäntöönpanomääräykset väistyvät, jos niiden ja valtiosopimuksen määräysten välillä on ristiriita. Myös Suomen ja Venäjän välisessä vaarallisten aineiden kuljetuksia koskevassa valtiosopimuksessa on vastaava määräys: sopimuksen 24 artiklan 2 kohdan mukaan mikäli ministeriöiden välisen sopimuksen ja valtiosopimuksen välillä on ristiriitaa, sovelletaan valtiosopimuksen määräyksiä.

Tässä yhteydessä on huomattava, että Suomen perustuslakia on muutettu Genevelausunnon antamisen jälkeen vuonna 2012 siten, että perustuslain 94 §:n 2 momentin ja 95 §:n 2 momentin säännösten mukaan Suomen täysivaltaisuuden kannalta *merkittävän* toimivallan siirrosta Euroopan unionille, kansainväliselle järjestölle tai kansainväliselle toimielimelle päätetään kahden kolmasosan enemmistöllä (4.11.2011/1112). Sen sijaan tavallisella äänten enemmistöllä voidaan päättää *muuta kuin merkittävää* toimivallan siirtoa koskevien kansainvälisten velvoittei-

den hyväksymisestä ja voimaansaattamisesta (HE 60/2010 vp).

Edellä sanottu huomioon ottaen hallitus katsoo, että nyt kyseessä olevassa sopimusjärjestelyssä toimivallan siirron aineellinen merkitys on hyvin vähäinen, koska määräykset koskevat sopimuksen täytäntöönpanon yksityiskohtien järjestämistä. Näin ollen sopimus voitaisiin hallituksen käsityksen mukaan hyväksyä äänten enemmistöllä ja ehdotus sen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamiseksi tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Esitys on edellä selostetulla tavalla merkityksellinen sopimuksetekovaltaa koskevien perustuslain säännösten tulkinnan kannalta. Esityksestä on siksi aiheellista hankkia perustuslakivaliokunnan lausunto. Hallituksen käsityksen mukaan Suomen ja Venäjän välillä vaarallisten aineiden kuljetuksista suorassa kansainvälisessä rautatieliikenteessä tehtyyn

sopimukseen ei voida katsoa sisältyvän sellaisia määräyksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa ja 95 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään, että

eduskunta hyväksyisi vaarallisten aineiden kuljetuksista Suomen ja Venäjän välisessä suorassa kansainvälisessä rautatieliikenteessä Suomen tasavallan hallituksen ja Venäjän federaation hallituksen välillä Naantalissa 25 päivänä kesäkuuta 2013 tehdyn sopimuksen.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

vaarallisten aineiden kuljetuksista Suomen ja Venäjän välisessä suorassa kansainvälisessä rautatieliikenteessä Suomen ja Venäjän välillä tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Vaarallisten aineiden kuljetuksista Suomen ja Venäjän välisessä suorassa kansainvälisessä rautatieliikenteessä Suomen tasavallan hallituksen ja Venäjän federaation hallituksen välillä Naantalissa 25 päivänä kesäkuuta 2013 tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Liikenne- ja viestintäministeriö tekee Venäjän federaation liikenneministeriön kanssa

vaarallisten aineiden kuljetuksista Suomen ja Venäjän välisessä suorassa kansainvälisessä rautatieliikenteessä tehdyn sopimuksen 5 artiklassa, 6 artiklan 2 kohdassa, 7 artiklassa, 10 artiklan 6 kohdassa, 12 artiklan 3 kohdassa, 14 artiklassa, 17 artiklan 1 kohdassa ja 18 artiklan 3 kohdassa tarkoitetun täytäntöönpanoa koskevan sopimuksen.

3 §

Sopimuksen muiden määräysten voimaansaattamisesta ja tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Helsingissä 17 päivänä huhtikuuta 2014

Pääministerin estyneenä ollessa, ulkoasiainministeri

ERKKI TUOMIOJA

Maa- ja metsätalousministeri *Jari Koskinen*

Sopimusteksti

SOPIMUS

Suomen tasavallan hallituksen ja Venäjän federaation hallituksen välillä vaarallisten aineiden kuljetuksista Suomen ja Venäjän välisessä suorassa kansainvälisessä rautatieliikenteessä

Suomen tasavallan hallitus ja Venäjän federaation hallitus, jäljempänä osapuolet, jotka

nojautuvat tasavertaiseen kumppanuuteen ja keskinäiseen kunnioitukseen,

tunnustavat yhteisen toiminnan koordinoitua merkityksen rautatieliikenteen alalla ja

ottavat huomioon Suomen ja Venäjän välisen suoran kansainvälisen rautatieliikenteen vaarallisten aineiden kuljetusten tarpeet ja erityispiirteet,

ovat sopineet seuraavasta:

I LUKU

Yleiset määräykset

1 artikla

Sopimuksen kohde

1. Tällä sopimuksella säännellään vaarallisten aineiden kuljetuksia Suomen tasavallan ja Venäjän federaation välisessä suorassa kansainvälisessä rautatieliikenteessä.

СОГЛАШЕНИЕ

между Правительством Российской Федерации и Правительством Финляндской Республики о перевозках опасных грузов в российско - финляндском прямом международном железнодорожном сообщении

Правительство Российской Федерации и Правительство Финляндской Республики, именуемые в дальнейшем Сторонами,

основываясь на принципах равноправного партнерства и взаимного уважения,

придавая важное значение координации совместной деятельности в области железнодорожного транспорта,

учитывая потребности и особенности организации перевозок опасных грузов в российско-финляндском прямом международном железнодорожном сообщении,

согласились о нижеследующем:

РАЗДЕЛ I

Общие положения

Статья 1

Предмет Соглашения

1. Настоящее Соглашение регулирует порядок осуществления перевозок опасных грузов в прямом международном железнодорожном сообщении между Российской Федерацией и Финляндской Республикой.

2. Osapuolet tekevät yhteistyötä ja antavat toisilleen tarvittavan tuen vaarallisten aineiden kuljetusten järjestämisessä ja kehittämisessä Suomen ja Venäjän välisessä suorassa kansainvälisessä rautatieliikenteessä.

2 artikla

Käsitteet

Tässä sopimuksessa seuraavilla käsitteillä tarkoitetaan:

Kuljetuksella vaarallisten aineiden kuljetusta rautateitse Suomen tasavallan ja Venäjän federaation alueilla sijaitsevien rautatieasemien välillä rahtikirjalla, joka on tehty koko kuljetusreitille.

Kuljetusyhtiöllä kaikkia sovellettavaksi tulevan lainsäädännön mukaisia kuljetusyhtiöitä (oikeushenkilöitä tai yksityisiä elinkeinonharjoittajia), jotka osallistuvat vaarallisten aineiden kuljetukseen Suomen ja Venäjän välisessä suorassa kansainvälisessä rautatieliikenteessä tämän sopimuksen ehtojen mukaisesti ja jotka ovat sitoutuneet kuljetussopimuksen mukaisesti kuljettamaan lähettäjän sen haluttuun uskomaan vaaralliset aineet lähtöpaikalta määräpaikalle, sekä luovuttamaan vaaralliset aineet niiden saantiin oikeutetulle henkilölle (vastaanottajalle).

Lähettäjällä luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka on jättänyt tavarat kuljetettavaksi ja joka on merkitty rahtikirjaan tavaroiden lähettäjäksi.

Lähetyksellä vaarallista ainetta tai aineerää, joka on otettu kuljetettavaksi yhdellä rahtikirjalla.

Osapuolten toimivaltaisten viranomaisten välisellä sopimuksella sopimuksen 5 artiklan mukaisesti osapuolten toimivaltaisten viranomaisten välillä tehtävää sopimusta, joka sisältää operatiivisia ja teknisiä määräyksiä sekä vaatimuksia.

2. Стороны сотрудничают в обеспечении необходимой взаимной поддержки в организации и дальнейшем развитии перевозок опасных грузов в российско-финляндском прямом международном железнодорожном сообщении.

Статья 2

Термины

Для целей настоящего Соглашения нижеследующие термины означают:

«железнодорожные вагоны» – все типы железнодорожных грузовых вагонов.

«контролирующий орган» – орган государства Стороны, являющийся ответственным за контроль над перевозками опасных грузов в соответствии с применяемым законодательством.

«компетентный орган» – орган государства Стороны, наделенный полномочиями в соответствии с применяемым законодательством.

«накладная» – документ, применяемый в российско-финляндском прямом международном железнодорожном сообщении.

«опасные грузы» – вещества или изделия, которые при перевозке, погрузочно-разгрузочных работах и хранении могут служить причиной взрыва, пожара, повреждения технических устройств или других грузов, а также гибели, травмирования, отравления, ожогов, облучения или заболевания людей и животных, вреда

окружающей среде.

Rahtikirjalla Suomen ja Venäjän välisessä suorassa kansainvälisessä rautatieliikenteessä käytettävää asiakirjaa.

«**отправитель**» – физическое или юридическое лицо, предъявившее груз к перевозке и указанное в накладной в качестве отправителя груза.

Rautatievaunulla kaiken tyyppisiä rautatietavaravaunuja.

«**отправка**» – опасный груз или партия груза, принятый к перевозке по одной накладной.

Sovellettavaksi tulevalla lainsäädännöllä niiden säädösten kokonaisuutta, jotka ovat voimassa osapuolena olevassa valtiossa.

«**перевозка**» - перевозка опасных грузов, осуществляемая железнодорожным транспортом между железнодорожными станциями, расположенными на территории Российской Федерации и Финляндской Республики, по накладной, оформленной на весь маршрут следования.

Säiliöllä säiliötä käyttölaitteineen ja rakenteellisine varusteineen.

«**перевозчик**» – все перевозчики (юридические лица или индивидуальные предприниматели), в соответствии с применяемым законодательством участвующие в перевозке опасных грузов в российско-финляндском прямом международном железнодорожном сообщении на условиях настоящего Соглашения, принявшие на себя по договору перевозки обязанность доставить вверенный отправителем опасный груз из пункта отправления в пункт назначения, а также выдать опасный груз уполномоченному на его получение лицу (получателю).

Tarkastuslaitoksella sovellettavaksi tulevan lainsäädännön mukaisesti osapuolten valtioiden tunnustamaa itsenäistä tarkastus- ja testauslaitosta.

«**получатель**» – физическое или юридическое лицо, которое указано в накладной в качестве получателя опасного груза.

Toimivaltaisella viranomaisella sovellettavaksi tulevan lainsäädännön mukaisesti valtuutettua osapuolena olevan valtion viranomaista.

«**применяемое законодательство**» - совокупность нормативных правовых актов, действующих на территории государств Сторон.

Vaarallisilla aineilla aineita tai tuotteita, jotka kuljetuksen, kuormaus- ja purkutöiden aikana ja säilytettäessä saattavat aiheuttaa räjähdysten, tulipalon, teknisten laitteiden tai muiden kuormien vaurioitumisen sekä ihmisten ja eläinten kuoleman, loukkaantumisen,

«**проверяющий орган**» – определяемый в соответствии с применяемым законодательством государств Сторон независимый проверяющий и проводящий испытания орган.

myrkytyksen, palovamman, altistumisen säteilylle tai sairastumisen tai ympäristövahingon.

Valvontaviranomaisella osapuolena olevan valtion viranomaista, joka vastaa vaarallisten aineiden kuljetuksen valvonnasta sovellettavaksi tulevan lainsäädännön mukaisesti.

Vastaanottajalla luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka on rahtikirjassa merkitty vaarallisen aineen vastaanottajaksi.

Yhdysliikennesopimuksella Suomen tasavallan hallituksen ja Venäjän federaation hallituksen välistä sopimusta suorasta kansainvälisestä rautatieliikenteestä.

«соглашение о российско-финляндском прямом железнодорожном сообщении» – Соглашение между Правительством Российской Федерации и Правительством Финляндской Республики о прямом международном железнодорожном сообщении.

«соглашение между компетентными органами государств Сторон» - соглашение, заключаемое между компетентными органами Сторон, включающее оперативные и технические положения и требования, в соответствии со статьей 5 настоящего Соглашения.

«цистерна» – котел, включая его эксплуатационное и конструктивное оборудование.

3 artikla

Sopimuksen tarkoitus ja soveltamisala

1. Sopimuksen tarkoituksena on varmistaa vaarallisten aineiden turvalliset kuljetukset Suomen tasavallan ja Venäjän federaation välisessä suorassa kansainvälisessä rautatieliikenteessä.

2. Vaarallisten aineiden kuljetuksessa Suomen ja Venäjän välisessä suorassa kansainvälisessä rautatieliikenteessä noudatetaan tämän sopimuksen sekä osapuolten toimivaltaisten viranomaisten välillä tehtävän sopimuksen määräyksiä. Mainittuja määräyksiä sovelletaan myös osapuolina olevien valtioiden kautta transitona kulkeviin vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksiin.

3. Siltä osin kuin vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksiin ei sovelleta tätä sopimusta tai

Статья 3

Цель и сфера применения Соглашения

1. Целью настоящего Соглашения является обеспечение безопасности при перевозках опасных грузов в прямом международном железнодорожном сообщении между Российской Федерацией и Финляндской Республикой.

2. К железнодорожным перевозкам опасных грузов в российско-финляндском прямом международном железнодорожном сообщении применяются положения настоящего Соглашения, а также Соглашения, заключаемого между компетентными органами государств Сторон. Упомянутые положения применяются также к железнодорожным перевозкам опасных грузов, осуществляемым транзитом через территории государств Сторон.

3. К железнодорожным перевозкам опасных грузов в части, не

osapuolten toimivaltaisten viranomaisten välistä sopimusta, sovelletaan muita kansainvälisiä sopimuksia, joissa määrätään Suomen ja Venäjän välisestä suorasta kansainvälisestä rautatieliikenteestä.

4 artikla

Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset

1. Sopimuksen toteutuksesta vastaavat osapuolten toimivaltaiset viranomaiset ovat: Suomen osapuolella Suomen tasavallan liikenne- ja viestintäministeriö ja Venäjän osapuolella Venäjän federaation liikenneministeriö.

2. Jos osapuolen toimivaltaiset viranomaiset muuttuvat, on osapuolten ilmoitettava tästä viipymättä toisilleen diplomaattiteitse.

5 artikla

Valtuutus

1. Sopimuksen 4 artiklassa mainitut osapuolten toimivaltaiset viranomaiset valtuutetaan tekemään sopimus tämän sopimuksen täytäntöönpanosta. Osapuolten toimivaltaisten viranomaisten väliseen sopimukseen voidaan sisällyttää ainoastaan operatiivisia ja teknisiä määräyksiä, jotka rajoittuvat tämän sopimuksen soveltamisalaan.

2. Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset voivat sopia määräyksistä, jotka koskevat:

- vaarallisten aineiden kuljetuksiin osallistuvien henkilöiden koulutusta,
- kuljetusosapuolten turvallisuusvelvoitteita,
- turvallisuusmääräysten noudattamista,
- kuljetusrajoituksia,
- aineiden luetteloa ja kuljetusluokkia,

урегулированной настоящим Соглашением или Соглашением между компетентными органами государств Сторон, применяются другие международные договоры, регулирующие российско-финляндское прямое международное железнодорожное сообщение.

Статья 4

Компетентные органы Сторон

1. Компетентными органами государств Сторон, ответственными за реализацию настоящего Соглашения являются: от Российской Стороны - Министерство транспорта Российской Федерации; от Финляндской Стороны - Министерство транспорта и связи Финляндской Республики.

2. В случае изменения своих компетентных органов Стороны незамедлительно уведомляют об этом друг друга по дипломатическим каналам.

Статья 5

Полномочия

1. Указанные в статье 4 настоящего Соглашения компетентные органы государств Сторон наделены полномочиями на заключение соглашения о реализации настоящего Соглашения. В Соглашение между компетентными органами государств Сторон могут быть включены только оперативные и технические положения, ограничивающиеся сферой действия настоящего Соглашения.

2. Компетентными органами государств Сторон могут быть установлены положения, касающиеся:

- обучения работников, участвующих в перевозках опасных грузов;
- обязанностей участников перевозки в области безопасности;
- соблюдения положений безопасности;
- ограничений перевозки;

– kuljetusta, kuormausta, purkamista ja tavaran käsittelyä koskevia vaatimuksia,
 – pakkauksia, säiliöitä ja irtotavarakuljetuksia koskevia vaatimuksia ja
 – lähettämistä ja kuljetusasiakirjoja koskevia vaatimuksia.

- перечня и классов опасности грузов;
 - требований к перевозке, погрузке, разгрузке и обращению с грузами;
 - требований к упаковке, цистернам и перевозке грузов навалом;
 - требований к отправке и перевозочным документам.

6 artikla

Статья 6

*Soveltamisen erityispiirteet**Особенности применения*

1. Kumpikin osapuoli säilyttää itsellään oikeuden rajoittaa tai kieltää muista kuin kuljetusten turvallisuuteen liittyvistä syistä yksittäisiin nimikkeisiin kuuluvien vaarallisten aineiden tuonnin omalle alueelleen.

1. Каждая Сторона сохраняет за собой право ограничить или запретить ввоз на территорию своего государства отдельных наименований опасных грузов по причинам иным, чем безопасность перевозок.

2. Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset voivat antaa määräyksiä vaarallisten aineiden yhdistettyjä kuljetuksia koskevien muiden kansainvälisten sopimusten kuljetusmääräysten täytäntöönpanosta.

2. Компетентными органами государств Сторон могут быть установлены положения о перевозке опасных грузов в смешанном сообщении, реализация которых определена другими международными договорами.

7 artikla

Статья 7

*Poikkeukset sopimuksesta**Изыятия из настоящего Соглашения*

1. Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset voivat sopia poikkeuksista tähän sopimukseen (vapautukset ja poikkeamat), jotka koskevat:

1. Компетентными органами государств Сторон могут быть установлены изъятия из настоящего Соглашения (освобождения и исключения), касающиеся:

a) sellaisten koneiden ja laitteiden kuljetuksia, jotka sisältävät vaarallisia aineita ja tuotteita koneistossaan tai käyttölaitteistossaan, mikäli on ryhdytty toimiin sisällön vuotamisen estämiseksi,

a) перевозки машин или механизмов, содержащих опасные вещества и изделия в их внутреннем или эксплуатационном оборудовании, при условии, что приняты меры для предотвращения утечки содержимого.

b) kuljetuksia, jotka suorittaa pelastuspalvelu tai jotka suoritetaan pelastuspalvelun valvonnan alaisina silloin, kun kuljetus on välttämätöntä pelastustehävissä, erityisesti onnettomuustilanteissa vaarallisten aineiden leviämisen estämiseksi ja talteen ottamiseksi sekä niiden siirtämiseksi turvalliseen paikkaan,

б) перевозок, осуществляемых аварийными службами или под их надзором и являющихся необходимыми при проведении аварийно-спасательных работ, в частности перевозок, осуществляемых с целью локализации и сбора опасных грузов в случае инцидента или аварии и вывоз их в безопасное место;

c) kiireellisiä kuljetuksia, jotka suorittaa pelastuspalvelu tai jotka suoritetaan pelastuspalvelun valvonnan alaisina ihmisiä pelastet-

в) срочных перевозок, осуществляемых аварийно-спасательными службами или под их надзором с целью спасения людей

taessa tai ympäristövahinkoa estettäessä, mikäli on huolehdittu kuljetusten turvallisuudesta ja

d) tiettyjen räjähteiden kuljetusta ja niiden merkitsemistä ja kuormaamista, kun niitä käytetään puolustus- ja sotilaallisena materiaalina ja ne kuuluvat sopimuksen osapuolen puolustusvoimille tai joista kyseiset puolustusvoimat vastaavat.

2. Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset voivat sopia niistä vapautuksiin tai osittaisiin vapautuksiin liittyvistä teknisistä määräyksistä, jotka koskevat:

a) vaarallisia aineita sisältäneiden puhdistamattomien tyhjien kiinteiden varastointiin tarkoitettujen astioiden ja säiliöiden (muut kuin kuljetusastiat tai-säiliöt) kuljetuksia,

b) kaasujen, polttonesteiden ja litiumakkujen kuljetusta,

c) tiettyjä aineita tai esineitä koskevia erityismääräyksiä,

d) tyhjien puhdistamattomien pakkausten kuljetuksia,

e) vaarallisen aineen enimmäismäärää vaunussa tai suurkontissa ja

f) vaarallisia aineita, joiden määrä, laji tai pakkaus on sellainen, että kuljetusturvallisuus ei vaarannu.

8 artikla

Vaunujen luovutus ja palauttaminen

1. Kuljetusyhtiö luovuttaa vaarallisilla aineilla lastatut rautatievaunut toiselle kuljetusyhtiölle ja ottaa vastaan rautatievaunut toiselta kuljetusyhtiöltä ottaen huomioon tämän sopimuksen, osapuolten toimivaltaisten viranomaisten sopimat määräykset sekä sovellettavaksi tulevan lainsäädännön määräykset.

2. Sellaiset vaarallisia aineita kuljettavat rautatievaunut saa palauttaa, jotka eivät vastaa tämän sopimuksen määräyksiä tai osapuolten toimivaltaisten viranomaisten sopi-

или защиты окружающей среды, при условии, что приняты меры для обеспечения их безопасности;

г) перевозки отдельных взрывчатых веществ, их маркировки и погрузки, используемых для оборонных и военных целей и принадлежащих вооруженным силам государств Сторон или за которые данные вооруженные силы государств Сторон несут ответственность.

2. Компетентными органами государств Сторон могут быть установлены технические требования, связанные с освобождением или частичным освобождением, в части:

а) перевозки неочищенных порожних стационарных резервуаров (кроме сосудов или резервуаров для перевозки), в которых содержались опасные вещества;

б) перевозки газов, жидкого топлива и литиевых батарей;

в) специальных положений о перевозке определенных материалов или изделий;

г) перевозки порожней неочищенной тары;

д) максимального количества опасного вещества в вагоне или крупнотоннажном контейнере;

е) опасных веществ, не представляющих угрозы для безопасности перевозки по количеству, виду или упаковке.

Статья 8

Передача и возврат вагонов

1. Перевозчик передает загруженные опасным грузом железнодорожные вагоны другому перевозчику и принимает железнодорожные вагоны от другого перевозчика с учетом положений настоящего Соглашения, согласованных положений компетентных органов государств Сторон и применяемого законодательства.

2. Разрешается возврат железнодорожных вагонов, используемых для перевозки опасных грузов, не соответствующих положениям

mia määräyksiä.

настоящего Соглашения или
согласованным требованиям
компетентных органов Сторон.

II LUKU

РАЗДЕЛ II

Kuljetusosapuolten velvollisuudet

Обязанности участников перевозки

9 artikla

Статья 9

Kuljetusosapuolten yleiset velvollisuudet

Общие обязанности участников перевозки

1. Vaarallisten aineiden kuljetuksessa ja siihen liittyvissä muissa toimissa on noudatettava tarvittavaa huolellisuutta ja varovaisuutta ottamalla huomioon kuljetettavan aineen laji ja määrä vaaratilanteiden välttämiseksi, vahinkojen, ihmisten loukkaantumisten sekä ympäristövahinkojen ehkäisemiseksi.

1. При перевозке опасных грузов и связанных с ней операциях следует соблюдать необходимые меры предосторожности в зависимости от характера и количества перевозимого груза во избежание возникновения аварийной ситуации и снижения рисков, возникновения ущерба, травмирования людей, а также причинения вреда окружающей среде.

2. Kuljetusosapuolten on vaarallisia aineita kuormatessaan, purkaessaan, ottaessaan kuljetettavaksi, tavarajunaa muodostettaessa ja vaunuja sekä kontteja tarkastettaessa noudatettava sovellettavaksi tulevan lainsäädännön määräyksiä.

2. При погрузке, разгрузке, приеме опасных грузов к перевозке, формировании грузовых поездов и осмотре вагонов и контейнеров участники перевозки должны соблюдать требования применяемого законодательства.

3. Vaarallisten aineiden kuljetukseen osallistuvien osapuolten on ryhdyttävä asianmukaisesti turvallisuustoimiin vaarallisen tilanteen syntymisen ehkäisemiseksi, ottaen huomioon odotettavissa olevien vaarojen luonne ja laajuus vahingon, ihmisten loukkaantumisen, ympäristövahinkojen estämiseksi ja tarvittaessa onnettomuustilanteiden vahingollisten seurausten vähentämiseksi.

3. Участники перевозки опасных грузов должны принимать надлежащие меры безопасности во избежание возникновения аварийной ситуации с учетом характера и масштаба ожидаемых рисков для предотвращения ущерба, травмирования людей, причинение вреда окружающей среде и, при необходимости, уменьшения серьезных последствий аварийных ситуаций.

4. Vaarallisen tilanteen syntyessä, sen luonteen ja olosuhteet huomioon ottaen, kuljetusosapuolten on viipymättä ilmoitettava siitä vastaaville viranomaisille ja toimitettava niille tarvittavat tiedot, jotta voidaan ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin onnettomuustilanteiden vahingollisten seurausten välttämiseksi.

4. При возникновении аварийной ситуации, в зависимости от ее характера и условий, участники перевозки должны незамедлительно уведомить об этом соответствующие официальные органы и предоставить им необходимую информацию для принятия надлежащих мер во избежание серьезных последствий аварийных ситуаций.

5. Kuljetusväline on varustettava asianmukaisilla laitteilla tai turvattava muulla tavalla vaarallisten aineiden varkauksien ja muun tahallisen väärinkäytön estämiseksi.

5. Перевозочное средство должно быть оборудовано надлежащими устройствами или защищено другим способом во избежание хищения опасного груза и умышленного использования его не по назначению.

10 artikla

Статья 10

Lähetäjän velvollisuudet

Обязанности отправителя

1. Lähetäjä saa antaa kuljetettavaksi vain sellaisia vaarallisia aineita, jotka täyttävät tämän sopimuksen ja osapuolten toimivaltaisten viranomaisten sopimat vaatimukset. Lähetäjä vastaa siitä, että vaarallisen aineen nimi, luokitus ja muut tarvittavat tiedot tulevat oikein merkityiksi rahtikirjoihin.

1. Отправитель обязан предъявлять к перевозке только такие опасные грузы, которые соответствуют требованиям настоящего Соглашения и согласованным требованиям компетентных органов государств Сторон. Отправитель отвечает за правильное указание наименования, классификации и других необходимых сведений об опасных грузах, вносимых в накладную.

2. Lähetäjän on:

2. Отправитель должен:

a) varmistettava, että vaaralliset aineet on luokiteltu osapuolten toimivaltaisten viranomaisten sopimien vaatimusten mukaisesti ja että niitä saadaan kuljettaa rautateillä,

a) убедиться в том, что опасные грузы классифицированы в соответствии с согласованными требованиями компетентных органов государств Сторон и допущены к железнодорожной перевозке;

b) noudatettava kollien pakkausmääräyksiä ja yhteenpakkausta koskevia vaatimuksia,

б) соблюдать требования, касающиеся упаковки грузовых мест, и условия совместной упаковки;

c) noudatettava varoituslipukkeiden ja merkinnän kiinnittämistä kolleihin koskevia vaatimuksia,

в) соблюдать требования, касающиеся нанесения на грузовые места знаков опасности и маркировки;

d) annettava kuljetusyhtiölle jokaisesta vaarallisten aineiden lähetyksestä kuljetuksen suorittamista varten laadittu yhdysliikennesopimuksen ja osapuolten toimivaltaisten viranomaisten sopimien vaatimusten mukainen rahtikirja sekä muut tarvittavat saateasiakirjat,

г) предъявить перевозчику на каждую отправку опасного груза накладную в соответствии с требованиями Соглашения о российско-финляндском прямом железнодорожном сообщении и согласованными требованиями компетентных органов государств Сторон, а также другие необходимые сопроводительные документы;

e) käytettävä vain pakkauksia, kontteja ja säiliöitä, jotka on hyväksytty ja ovat soveltuvia kyseiseen vaarallisen aineen kuljetukseen ja jotka on merkitty osapuolten toimivaltaisten viranomaisten sopimien vaatimusten mukaisesti ja

д) использовать тару, контейнеры и цистерны, которые допущены и пригодны для перевозки соответствующих опасных грузов и имеют маркировку в соответствии с согласованными требованиями компетентных органов

f) täytettävä lähetystapaa ja lähetysrajoituksia koskevat vaatimukset.

3. Jos lähettäjä käyttää muiden palveluntarjoajien, kuten pakkaajan tai kuormaajan palveluja, on hänen varmistettava, että palveluntarjoajat täyttävät lähettäjää koskevat vaatimukset.

4. Jos lähettäjän puolesta toimii kolmas osapuoli, on lähettäjän ilmoitettava kolmannelle osapuolelle kirjallisesti lähetysten sisältämistä vaarallisista aineista ja annettava hänelle kaikki asiakirjat, joita hän tarvitsee täyttääkseen velvollisuutensa.

5. Mikäli lähettäjä laiminlyö velvoitteensa, vastaa hän sovellettavaksi tulevan lainsäädännön mukaisesti kaikista näistä syistä aiheutuvista vahingoista.

6. Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset voivat sopia lähettäjän velvollisuuksia koskevista tarkemmista teknisistä määräyksistä liittyen:

a) vaunujen, säiliöiden ja konttien valmisteluun kuljetusta varten,

b) säiliöiden tekniseen ja kaupalliseen soveltuvuuteen kuljetettavalle aineelle,

c) kuormaukseen tai sijoitteluun vaunuun tai konttiin,

d) säiliöiden täyttöön viereisiin osastoihin,

e) säiliöiden määräaikaistarkastuksen voimassaoloaikaan,

f) säiliöiden täytön enimmäis- ja vähimmäistäyttöasteeseen,

g) säiliöiden sulkulaitteiden tiiviyyteen täytön jälkeen ja

h) säiliön ulkopinnan puhtauteen.

Сторон;

е) соблюдать требования, касающиеся способа отправки и ограничений на отправку.

3. В случае если отправитель пользуется услугами других организаций, предоставляющих услуги (упаковщик, ответственный за погрузку), он должен убедиться в том, что указанные организации соблюдают требования, предъявляемые к отправителю.

4. В случае, когда от имени отправителя выступает третье лицо, отправитель обязан предоставить ему письменные данные о свойствах опасного груза и все необходимые документы для выполнения своих обязанностей.

5. Отправитель несет полную ответственность за ущерб, возникающий в результате неисполнения им своих обязанностей в соответствии с применяемым законодательством.

6. Компетентными органами государств Сторон могут быть установлены более детальные технические требования, касающиеся обязанностей отправителя в части:

a) подготовки для перевозки вагонов, цистерн и контейнеров;

б) пригодности цистерн в техническом и коммерческом отношении под перевозку груза;

в) погрузки и размещения опасных грузов в вагонах и контейнерах;

г) налива цистерн в смежных отсеках;

д) срока действия периодического осмотра цистерн;

е) соблюдения максимально и минимально допустимых уровней наполнения цистерн;

ж) удостоверения герметичности запорных устройств после налива цистерн;

з) обеспечения чистоты наружной поверхности цистерн.

11 artikla

Kuljetusyhtiön velvollisuudet

1. Ottaessaan vaarallisia aineita kuljetettaviksi ja kuljetuksen aikana kuljetusyhtiön on varmistettava, että:

a) kuljetettavaksi annettujen vaarallisten aineiden kuljetus ei ole kielletty,

b) kuljetettavaksi annettujen vaarallisten aineiden rahtikirjaan merkityt tiedot vastaavat osapuolten toimivaltaisten viranomaisten sopimia vaatimuksia,

c) lähettäjä on laatinut rahtikirjat yhdysliikennesopimuksen ja osapuolten toimivaltaisten viranomaisten sopimien vaatimusten mukaisesti,

d) vaunussa tai kontissa ei ole teknisiä vikoja,

e) säiliöiden seuraavan määräaikaistarkastuksen päivämäärä ei ole umpeutunut ja

f) vaunulle ja kontille määrätyt suurlipukkeet ja merkinnät on kiinnitetty.

2. Jos kuljetusyhtiö havaitsee artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa asioissa laiminlyöntiä, se ei saa ottaa tällaista lähetystä kuljetettavakseen lähettäjältä.

3. Jos kuljetuksen aikana ilmenee laiminlyönti, joka vaarantaa kuljetuksen turvallisuuden, on kuljetus keskeytettävä. Tällöin kuljetusyhtiön on noudatettava tämän sopimuksen ja osapuolten toimivaltaisten viranomaisten välisen sopimuksen sekä sovellettavaksi tulevan lainsäädännön määräyksiä.

4. Kuljetusyhtiön on tarkastettava vaaralli-

Статья 11

Обязанности перевозчика

1. При приеме опасного груза к перевозке и во время перевозки перевозчик должен удостовериться в том, что:

a) грузы не запрещены к перевозке;

б) сведения о предъявляемом к перевозке опасном грузе, указанные в накладной, соответствуют согласованным требованиям компетентных органов государств Сторон;

в) накладные оформлены отправителем в соответствии с Соглашением о российско-финляндском прямом железнодорожном сообщении и согласованными требованиями компетентных органов государств Сторон;

г) вагоны или контейнеры не имеют технических неисправностей;

д) дата очередного периодического осмотра цистерны не просрочена;

е) на вагоны и контейнеры нанесены соответствующие знаки опасности и маркировка.

2. Перевозчик не должен принимать груз к перевозке от отправителя в случае обнаружения какого-либо нарушения требований, изложенных в пункте 1 настоящей статьи.

3. При обнаружении в процессе перевозки нарушения, которое может поставить под угрозу безопасность перевозки, она должна быть прекращена. В этом случае перевозчик поступает с грузом в соответствии с требованиями настоящего Соглашения, согласованными требованиями компетентных органов государств Сторон, а также в соответствии с применяемым законодательством.

4. Перевозчик должен проверить

sen aineen kuljetukseen käytettävän vaunun tekninen soveltuvuus kuljetukseen.

5. Kuljetusyhtiö on velvollinen suorittamaan tavaroiden päällyksen tai pakkauksen ulkoisen tarkastuksen vain niissä tapauksissa, kun kuormaus tehdään kuljetusyhtiön tai lähettäjän välineellä kuljetusyhtiön edustajan läsnä ollessa.

техническую пригодность вагона к использованию для перевозки опасных грузов.

5. Перевозчик обязан производить наружный осмотр тары или упаковки грузов только в тех случаях, когда погрузка производится средствами перевозчика или отправителя в присутствии представителя перевозчика.

12 artikla

Vastaanottajan velvollisuudet

1. Vastaanottaja ei saa kieltäytyä ottamasta lähetystä vastaan muutoin kuin pakottavista syistä. Vastaanottajan on varmistettava kuorman purkamisen jälkeen, että osapuolten toimivaltaisten viranomaisten sopimat vastaanottajaa koskevat vaatimukset on täytetty.

2. Jos vastaanottaja tai hänen toimeksiantaansa kolmas osapuoli käyttää muiden palveluntarjoajien palveluita sellaisiin toimenpiteisiin, kuten purku, puhdistus ja vaaratekijöiden poisto, on vastaanottajan tehtävä tarvittavat toimenpiteet varmistuakseen, että palveluntarjoajat täyttävät vastaanottajaa koskevat vaatimukset.

3. Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset voivat sopia vastaanottajan velvollisuuksia koskevista tarkemmista teknisistä määräyksistä liittyen:

- a) vaunun ja konttien puhdistukseen,
- b) vaunun ja konttien vaaratekijöiden poistamiseen kuljetetun aineen purkamisen jälkeen ja
- c) suurlipukkeiden ja vaaramerkintöjen poistamiseen.

13 artikla

Vaarallisten aineiden kuljetuksiin osallistuvien henkilöiden koulutus

1. Vaarallisten aineiden kuljetuksiin osallis-

Статья 12

Обязанности получателя

1. Получатель не может отказаться от принятия груза без обоснования причин отказа. После выгрузки груза получатель должен убедиться в том, что согласованные требования компетентных органов государств Сторон, касающиеся получателя, выполнены.

2. Получатель или по его поручению третье лицо при пользовании услугами других организаций для выполнения таких операций, как выгрузка, очистка, обеззараживание, должен принять необходимые меры для соблюдения указанными организациями требований, предъявляемых к получателю.

3. Компетентными органами государств Сторон могут быть установлены более детальные технические положения, касающиеся обязанностей получателя в части:

- a) мер по очистке вагонов и контейнеров;
- б) мер по обеззараживанию вагонов и контейнеров после выгрузки перевозимого груза;
- в) удаления знаков опасности и маркировки, указывающей на опасность

Статья 13

Подготовка работников, участвующих в перевозке опасных грузов

1. Персонал, участвующий в перевозке

tuvalla henkilöstöllä, kuten pakkaamista, kuormaamista, kuljetusta ja purkamista suorittavalla henkilöllä, tulee olla tarvittava kuljetuksen turvallisuuden varmistava koulutus ja määräajoin toistuva täydennyskoulutus sovellettavaksi tulevan lainsäädännön mukaisesti.

2. Vaarallisten aineiden kuljetukseen liittyviä tehtäviä suorittavan työnantajan tulee varmistaa, että työntekijällä on artiklan 1 kohdassa tarkoitettu koulutus. Työnantajan on pyynnöstä esitettävä työntekijän koulutusta ja pätevyyttä koskevat tiedot valvontaviranomaiselle sen varmistamiseksi, että työntekijän koulutus ja pätevyys vastaavat työtehtäviä.

3. Tiedot työntekijän koulutuksesta tallennetaan työnantajalle sovellettavaksi tulevan kansallisen lainsäädännön vaatimusten mukaisesti.

опасных грузов, включая ответственных за упаковку, погрузку, перевозку и выгрузку, должен быть подготовлен для выполнения требований, обеспечивающих безопасность перевозки, а также проходить периодическую переподготовку в соответствии с применяемым законодательством.

2. Работодатель, деятельность которого связана с перевозкой опасных грузов, должен убедиться в получении работником, указанным в пункте 1 настоящей статьи, соответствующей подготовки. Сведения о подготовке и квалификации работников должны предъявляться работодателем контролирующему органу по его обращению для проверки соответствия подготовки и квалификации работников выполняемым обязанностям.

3. Сведения об обучении работников хранятся у работодателя в соответствии с применяемым национальным законодательством.

III LUKU

Kuljetusta koskevat määräykset

14 artikla

Kuljetukseen liittyvät asiakirjat

Rahtikirjassa ja siihen liitetyissä asiakirjoissa tulee olla keskeisimmät tiedot kuljetettavista vaarallisista aineista aineen ja liikkuvan kaluston asianmukaisen käsittelyn varmistamiseksi sekä onnettomuuden tai sen vaaran varalta. Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset voivat sopia ainekohtaisia ja muita yksityiskohtaisia poikkeuksia pienille määrille vaarallista ainetta, jonka kuljetus voi aiheuttaa vain vähäistä vaaraa ihmiselle, ympäristölle tai omaisuudelle.

РАЗДЕЛ III

Требования к организации перевозки

Статья 14

Документы, связанные с перевозкой

В накладной и прилагаемых к ней документах должны быть указаны основные сведения о перевозимых опасных грузах для обеспечения надлежащего обращения с грузом и подвижным составом, а также в случае аварии или опасности возникновения аварии. Компетентными органами государств Сторон могут быть согласованы положения по конкретным грузам и другие детальные исключения на незначительные количества опасных грузов, перевозка которых может представлять незначительную опасность для людей, окружающей среды или имущества.

15 artikla

Turvasuunnitelma

1. Kuljettaessa vaarallisia aineita, jotka voivat aiheuttaa suurta vaaraa ihmiselle, ympäristölle tai omaisuudelle, kuljetusapuolilla on oltava turvasuunnitelma, jos sovellettavaksi tuleva lainsäädäntö tätä edellyttää.

2. Turvasuunnitelman on sisällettävä toimenpiteet laittoman pääsyn, vaarallisten aineiden varkauden ja tahallisen väärinkäytön estämiseksi.

Статья 15

План обеспечения безопасности

1. При осуществлении перевозок опасных грузов, создающих повышенную степень опасности для людей, окружающей среды или имущества, участники перевозки должны иметь план обеспечения безопасности, если это предусмотрено применяемым законодательством.

2. План обеспечения безопасности должен включать меры предотвращения несанкционированного доступа, хищения или умышленного использования опасного груза не по назначению.

16 artikla

Toimivaltaiset viranomaiset ja valtuutetut organisaatiot

Osapuolten on ilmoitettava toisilleen valtioidensa toimivaltaiset viranomaiset ja valtuutetut organisaatiot, jotka ovat toimivaltaisia vaarallisten aineiden kuljetuksia koskevissa asioissa sovellettavaksi tulevan lainsäädännön mukaisesti.

17 artikla

Päällyksen, pakkauksen ja säiliön vaatimustenmukaisuus

1. Vaarallisten aineiden kuljetukseen käytettävä päällyks, pakkaus ja säiliö on valmistettava, tarkastettava sekä merkittävä ja sitä on käytettävä niin, että se ei vaaranna kenenkään terveyttä, turvallisuutta, omaisuutta tai ympäristöä. Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset voivat sopia päällyksen, pakkauksen ja säiliön teknisistä vaatimuksista.

Статья 16

Компетентные органы и уполномоченные организации

Стороны настоящего Соглашения информируют друг друга о компетентных органах и уполномоченных организациях своих государств, обладающих в соответствии с применяемым законодательством компетенцией в вопросах, связанных с перевозкой опасных грузов.

Статья 17

Соответствие тары, упаковки и цистерн требованиям безопасности

1. Тара, упаковка и цистерны, используемые для перевозки опасных грузов, должны быть изготовлены, проверены и маркированы, а также использованы так, чтобы они не создавали риск для здоровья людей, безопасности имущества или окружающей среды. Компетентными органами государств

Сторон могут быть согласованы технические требования на тару, упаковку и цистерны.

2. Osapuolet tunnustavat vastavuoroisesti tarkastuslaitosten suorittamat päällysten, pakkausten ja säiliöiden tarkastukset.

2. Стороны взаимно признают результаты проверок тары, упаковки и цистерн, проведенные проверяющими органами.

18 artikla

Статья 18

Yleinen kuljetuskielto

Общий запрет на перевозку

1. Jollei vaarallista ainetta ole luokiteltu, pakattu ja merkitty tämän sopimuksen ja osapuolten toimivaltaisten viranomaisten sopimien vaatimusten mukaisesti tai jollei siitä ole annettu vaadittavia asiakirjoja taikka jos vaarallisen aineen kuljettamiseen tarkoitettu päällyys, pakkaus tai säiliö on vaurioitunut, on sen kuljettaminen kielletty.

1. Перевозка груза запрещается, если опасные грузы не классифицированы, не упакованы и не маркированы в соответствии с требованиями настоящего Соглашения и согласованными требованиями компетентных органов государств Сторон, или если не предъявлены необходимые документы, или в случае выявления повреждения тары, упаковки или цистерн, предназначенных для перевозки опасного груза.

2. Kuljetus on viipymättä keskeytettävä, jos todetaan artiklan 1 kohdassa tarkoitettu puutteellisuus tai laiminlyönti, joka voi vaarantaa kuljetuksen turvallisuuden. Kuljetusta keskeyttäessä on otettava huomioon keskeyttämisestä aiheutuvat vaarat, mahdollisuus sijoittaa kuljetettava lähetys ja muut yleisen turvallisuuden vaatimukset. Kuljetusta saa jatkaa vasta, kun puutteellisuus tai laiminlyönti on korjattu.

2. Перевозка должна быть незамедлительно приостановлена при выявлении недостатка или нарушения, указанных в пункте 1 настоящей статьи, которые могут создавать угрозу для безопасности перевозки. При этом следует учесть риск, создаваемый приостановлением перевозки, возможность размещения перевозимого груза и другие требования обеспечения общей безопасности. Перевозка может быть продолжена только после устранения выявленного недостатка или нарушения.

3. Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset voivat sopia kuljetuksen keskeyttämistä ja jatkamista koskevista yksityiskohtaisemmista määräyksistä.

3. Компетентными органами государств Сторон могут быть согласованы более детальные положения о приостановлении и продолжении перевозки.

19 artikla

Статья 19

Yleiset kuljetusrajoitukset

Общие ограничения на перевозки

1. Vaarallista ainetta ei saa kuljettaa, jos

1. Запрещается перевозка опасных

kuljetuksesta aiheutuisi aineen ominaisuuden vuoksi vaaraa ihmisten terveydelle, ympäristölle tai omaisuudelle, jota ei voida pakkaamista koskevin tai muin erityistoimenpitein torjua.

2. Radioaktiivisen tai muun vaarallisen aineen kuljetus suoritetaan poikkeusluvalla, jos sitä edellytetään sovellettavaksi tulevan lainsäädännön mukaan. Tällainen lupa on hankittava ennen kuljetusta. Kuljetuksen turvallisuuden varmistamiseksi poikkeuslupa voidaan liittää kuljetusta koskevia ehtoja ja kuljettavaa vaarallista ainetta koskevia tietoja.

20 artikla

Vaarallisten aineiden kuljetusten valvonta

1. Sovellettavaksi tulevan lainsäädännön mukaiset valvontaviranomaiset voivat oman valtionsa alueella tarkastaa, täyttävätkö vaarallisten aineiden kuljetukset niille asetetut määräykset. Tarkastukset on tehtävä siten, etteivät henkilöt, omaisuus tai ympäristö vaarannu eikä rautatieliikenne huomattavasti häiriinny.

2. Vaarallisten aineiden kuljetusosapuolten on valvontaviranomaisen pyynnöstä viipymättä toimitettava tarvittavat tiedot tarkastusta varten.

3. Vaarallisten aineiden kuljetusosapuolten on annettava sen valvontaviranomaisen edustajalle mahdollisuus valvontaa varten päästä vaunuihin ja kontteihin, jonka alueella tällainen valvonta suoritetaan. Kuljetusosapuolten edustajat voivat olla läsnä tarkastuksessa.

грузов, если свойства грузов создают опасность для здоровья людей, окружающей среды или имущества, не предотвращаемую мерами упаковки или другими особыми мерами.

2. Перевозка радиоактивных материалов или отдельных опасных грузов осуществляется при наличии специального разрешения, если это предусмотрено применяемым законодательством. Такое разрешение должно быть получено до начала перевозки. В целях обеспечения безопасности перевозки к специальному разрешению на перевозку могут быть приложены условия перевозки и сведения о перевозимом опасном грузе.

Статья 20

Контроль над перевозкой опасных грузов

1. В соответствии с применяемым законодательством контролирующие органы могут на территории своего государства проверять соблюдение требований, касающихся перевозки опасных грузов. Проверки не должны создавать опасности для людей, имущества или окружающей среды, а также значительных помех в работе железнодорожного транспорта.

2. Участники перевозок опасных грузов должны незамедлительно сообщать контролирующему органу по его просьбе сведения, необходимые для проведения проверок.

3. В целях проведения контроля участники перевозки опасных грузов должны обеспечивать доступ представителя контролирующего органа государства Стороны, на территории которого осуществляется такая проверка, к вагонам и контейнерам. Представители участников перевозки могут присутствовать при проведении контроля.

21 artikla

Valvontaviranomaisen asettamat kiellot ja rajoitukset

1. Valvontaviranomaisella on oikeus toimialallaan kieltää vaarallisen aineen vastaanottaminen kuljetukseen sekä kuljetus, jos se ei täytä tämän sopimuksen tai osapuolten toimivaltaisten viranomaisten vaatimuksia. Poikkeustapauksissa valvontaviranomainen voi antaa kuljetusyhtiölle määräyksen siirtokuormata tai purkaa vaunu erityiselle alueelle.

2. Jos valvontaviranomaiset havaitsevat, että tätä sopimusta tai osapuolten toimivaltaisten viranomaisten sopimia vaatimuksia ei ole noudatettu, he voivat kieltää lähetyksen tai keskeyttää kuljetuksen, kunnes todetut viat on korjattu, tai he voivat määrätä muita tarvittavia toimenpiteitä. Kuljetuksen keskeytys voidaan tehdä paikan päällä tai muussa valvontaviranomaisen määräämässä turvallisessa paikassa.

3. Valvontaviranomaisen on ilmoitettava lähettäjälle tai hänen edustajalleen kuljetuksen kieltämisen syistä, jotka on mainittu artiklan 1 kohdassa. Tällöin lähettäjän tai hänen edustajansa on viipymättä otettava tavara haltuunsa.

4. Jos lähettäjää tai hänen edustajaansa ei tavoiteta tai jos lähettäjä tai hänen edustajansa ei ole valvontaviranomaisen määräämässä ajassa vastaanottanut tavaraa tai luovuttanut sitä sellaiselle, jolla on oikeus pitää tavaraa hallussaan, taikka jos tavarahan hoidosta aiheutuvat kustannukset ylittävät sen arvon, tavaroiden suhteen menetellään sovellettavaksi tulevan lainsäädännön mukaisesti.

Статья 21

Запреты и ограничения, устанавливаемые контролирующими органами

1. Контролирующий орган имеет право в рамках своей компетенции запретить прием к перевозке, а также перевозку опасных грузов, если она не соответствует требованиям настоящего Соглашения или требованиям компетентных органов. В исключительном случае контролирующий орган может выдать перевозчику предписание о перегрузе или выгрузке вагона в специализированном месте.

2. Если контролирующие органы установят, что требования настоящего Соглашения или согласованные требования компетентных органов не соблюдены, они могут запретить отправку или приостановить перевозку до тех пор, пока не будут устранены выявленные недостатки, или предписать применение других надлежащих мер. Перевозка может быть приостановлена непосредственно на месте или в другом месте, выбранном контролирующим органом с учетом обеспечения безопасности.

3. Контролирующий орган должен уведомить отправителя или его представителя о запрещении перевозки по причинам, указанным в пункте 1 настоящей статьи. При этом отправитель или представитель отправителя должен незамедлительно принять груз в свое владение.

4. В отсутствие отправителя или его представителя, или если отправитель или его представитель не принял груз в срок, установленный контролирующим органом, или не передал груз лицу, имеющему право распоряжения им, или если затраты по распоряжению указанным грузом превышают его стоимость, то с грузом поступают в соответствии с применяемым законодательством.

IV LUKU

Loppumääräykset

22 artikla

Ilmoitus lainsäädännön muuttumisesta

Jos osapuolina olevien valtioiden vaarallisten aineiden rautatiekuljetuksia sääntelevä lainsäädäntö muuttuu, on sen osapuolen toimivaltaisen viranomaisen, jonka lainsäädännössä muutokset tapahtuivat, ilmoitettava viipymättä tällaisista muutoksista toisen osapuolen toimivaltaiselle viranomaiselle.

23 artikla

Ilmoitus esteistä

Osapuolten toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava viipymättä toisilleen vaarallisten aineiden kuljetuksessa ilmenevistä esteistä Suomen ja Venäjän välisen valtakunnanrajan ylityspaikkojen kautta tapahtuvassa Suomen ja Venäjän välisessä suorassa kansainvälisessä rautatieliikenteessä ja ryhdyttävä tarvittaessa yhteisiin toimenpiteisiin tällaisten esteiden poistamiseksi.

24 artikla

Mahdolliset erimielisyydet ja ristiriidat

1. Sopimuksen toteutuksesta syntyvät osapuolten väliset erimielisyydet ratkaistaan osapuolten toimivaltaisten viranomaisten välisillä neuvotteluilla. Erimielisyydet, joista ei näin päästä ratkaisuun, ratkaistaan osapuolten välisillä neuvotteluilla diplomaattiteitse.

2. Jos tämän sopimuksen ja osapuolten toimivaltaisten viranomaisten välisen sopimuk-

РАЗДЕЛ IV

Заключительные положения

Статья 22

Информирование об изменениях законодательства

В случае изменения законодательства государств Сторон в части регулирования железнодорожных перевозок опасных грузов, компетентный орган государства Стороны, в законодательстве которого произошли изменения, незамедлительно уведомляет о таких изменениях компетентный орган государства другой Стороны.

Статья 23

Информирование о препятствиях

Компетентные органы государств Сторон незамедлительно информируют друг друга о возникновении препятствий для осуществления перевозок опасных грузов в российско-финляндском прямом международном железнодорожном сообщении через пограничные переходы на территории их государств и при необходимости предпринимают совместные действия с целью устранения этих препятствий.

Статья 24

Возможные разногласия и противоречия

1. Разногласия между Сторонами, возникающие при реализации настоящего Соглашения, подлежат урегулированию путем переговоров между компетентными органами государств Сторон. Разногласия, не урегулированные таким способом, разрешаются путем переговоров между Сторонами по дипломатическим каналам.

2. В случае противоречия между положениями настоящего Соглашения и

sen välillä on ristiriitaa, sovelletaan tämän sopimuksen määräyksiä.

Соглашения между компетентными органами Сторон, применяются положения настоящего Соглашения.

25 artikla

Статья 25

Säännöllinen yhteistyö

Регулярное сотрудничество

1. Sopimukseen ja 5 artiklassa mainittuun osapuolten toimivaltaisten viranomaisten väliseen sopimukseen tehtävien muutosten ja lisäysten valmistelemiseksi osapuolten toimivaltaiset viranomaiset perustavat hallinnonalojen välisen työryhmän.

1. Для подготовки изменений и дополнений в настоящее Соглашение и соглашения между компетентными органами государств Сторон, указанное в статье 5 настоящего Соглашения, компетентными органами государств Сторон создается межведомственная рабочая группа.

2. Tämän sopimuksen ja osapuolten toimivaltaisten viranomaisten välisen sopimuksen täytäntöönpanoa ja soveltamista käsitellään vähintään kerran vuodessa rautatieasioista järjestettävän säännöllisen yhteiskokouksen yhteydessä.

2. Вопросы реализации и применения настоящего Соглашения и соглашения между компетентными органами государств Сторон рассматриваются в рамках регулярных совместных заседаний по вопросам в области железнодорожного транспорта, организуемых не реже одного раза в год.

26 artikla

Статья 26

Sopimuksen muuttaminen

Изменение Соглашения

Tähän sopimukseen voidaan tehdä muutoksia ja lisäyksiä, joista laaditaan erilliset pöytäkirjat.

В настоящее Соглашение могут быть внесены изменения, которые оформляются отдельными протоколами.

27 artikla

Статья 27

Sopimuksen voimaantulo ja voimassaoloaika

Вступление в силу и срок действия Соглашения

1. Sopimus tehdään toistaiseksi.

1. Настоящее Соглашение заключается на неопределенный срок.

2. Sopimus tulee voimaan 30 päivän kuluksia siitä, kun on saatu diplomaattitietä viimeinen kirjallinen ilmoitus siitä, että osapuolet ovat suorittaneet sopimuksen voimaantulon edellyttämät valtiosisäiset menettelyt.

2. Настоящее Соглашение вступает в силу через тридцать дней с даты получения по дипломатическим каналам последнего письменного уведомления о выполнении Сторонами внутригосударственных процедур, необходимых для его вступления в силу.

28 artikla

Siirtymämääräys

1. Rautatievaunut, jotka ovat käytössä jommankumman osapuolen alueella sopimuksen voimaantulohetkellä, hyväksytään enintään kolmen vuoden ajan tämän sopimuksen voimaantulopäivästä lukien vaarallisten aineiden kuljetuksiin, vaikka niiden rakenne ja laitteisto eivät täysin vastaa osapuolten toimivaltaisten viranomaisten sopimia vaatimuksia.

2. Osapuolten toimivaltaiset viranomaiset sopivat siirtymämääräyksistä, jotka koskevat säiliöiden, pakkausten ja irtotavarakuljetusten teknisiä yksityiskohtia, eivätkä vaaranna kuljetusturvallisuutta.

29 artikla

Sopimuksen voimassaolon päättyminen

1. Kumpikin osapuoli voi lakkauttaa sopimuksen voimassaolon yksipuolisesti kirjallisella ilmoituksella diplomaattiteitse.

2. Sopimus lakkaa olemasta voimassa 12 kuukauden kuluttua siitä päivästä, jolloin toinen osapuoli on vastaanottanut tällaisen ilmoituksen tai ilmoituksessa mainittuna myöhempänä ajankohtana.

30 artikla

Suhde muihin kansainvälisiin sopimuksiin

Sopimus ei vaikuta osapuolten oikeuksiin tai velvollisuuksiin, jotka johtuvat muista kansainvälisistä sopimuksista, joiden osapuolia Suomen tasavalta ja Venäjän federaatio

Статья 28

Переходное положение

1. Железнодорожные вагоны, которые находятся в эксплуатации на территории государства одной из Сторон в момент вступления в силу настоящего Соглашения, принимаются к перевозке опасных грузов в период до трех лет с даты вступления в силу настоящего Соглашения, даже если их конструкция и оборудование не полностью удовлетворяют согласованным требованиям компетентных органов сторон.

2. Переходные положения, касающиеся технических деталей цистерн, упаковок и перевозок навалом и не угрожающие безопасности перевозки согласовываются компетентными органами Сторон.

Статья 29

Прекращение действия Соглашения

1. Каждая Сторона может прекратить действие настоящего Соглашения в одностороннем порядке, уведомив другую Сторону об этом в письменном виде по дипломатическим каналам.

2. Настоящее Соглашение прекращает свое действие по истечении 12 месяцев со дня получения по дипломатическим каналам такого уведомления или в более поздний срок, указанный в уведомлении.

Статья 30

Взаимодействие с другими международными договорами

Настоящее Соглашение не затрагивает прав и обязательств Сторон, вытекающих из других международных договоров, участниками которых являются

ovat, eikä myöskään niiden jäsenyydestä aiheutuviin oikeuksiin ja velvollisuuksiin kansainvälisissä järjestöissä.

Tehty Naantalissa 25 päivänä kesäkuuta 2013 kahtena suomen- ja venäjänkielisenä kappaleena, molempien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaiset.

Российская Федерация и Финляндская Республика, а также из их членства в международных организациях.

Совершено в г. Наантали 25 июня 2013 года в двух экземплярах, каждый на русском и финском языках, причем оба текста имеют одинаковую силу.